

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ветеринарної медицини

акад. НААН України _____ М.І. Цвіліховський
“ _____ ” _____ 2019 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри акушерства, гінекології
та біотехнології відтворення тварин
протокол №_11__ від “14” травня 2019 р.

доц. _____ О.А. Вальчук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння
сільськогосподарських тварин

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”

спеціалізація _____

Факультет ветеринарної медицини

Розробники: доцент Вальчук О.А., к.вет. н., доцент Жук Ю.В., к.вет.н.,
к.вет.н., доцент Деркач С.С.

Київ – 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

**“Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння
сільськогосподарських тварин”**

[illegible]

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: навчальної дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин» полягає в тому, щоб дати студентам теоретичні знання та практичні навички з акушерства, гінекології, андрології і біотехнології відтворення тварин в обсязі, необхідному для ветеринарного лікаря. Дисципліна є профільюючим предметом ветеринарної медицини, що формує ветеринарного фахівця в процесі вивчення основ фізіологічних і патологічних статевих процесів, що відбуваються в організмі і репродуктивних органах під час: осіменіння, запліднення, вагітності, родів та післяродового періоду; хвороб статевих органів та молочної залози, профілактики неплідності та хвороб новонароджених; біотехнології розмноження тварин: штучного осіменіння, застосування біологічно активних речовин, що регулюють і відновлюють функцію геніталій з урахуванням екологічних та технологічних процесів у відтворенні тварин.

Завдання:

1. Вивчити методи отримання, оцінки, зберігання та транспортування сперми різних видів сільськогосподарських тварин.
2. Вивчити організацію і методи штучного осіменіння самок сільськогосподарських тварин.
3. Вивчити процеси запліднення, фізіологію вагітності, родів та післяродового періоду у самок сільськогосподарських тварин.
4. Вивчити методи діагностики вагітності та неплідності у тварин.
5. Вивчити методи діагностики, лікування та профілактики захворювань тварин з патологією статевих органів.
6. Вивчити методи діагностики лікування та профілактики захворювань новонароджених тварин.
7. Вивчити методи діагностики лікування та профілактики захворювань молочної залози.
8. Оволодіти методикою проведення акушерської та гінекологічної диспансеризації корів в господарствах.

У результаті вивчення дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин» студент повинен

знати: морфологічні та фізіологічні основи відтворення тварин, техніку і технологію оцінки сперми, зберігання та транспортування її, особливості перебігу статевих циклів у сільськогосподарських і домашніх тварин, технологію штучного осіменіння самок;

особливості фізіологічного перебігу та патології вагітності, родів і післяродового періоду;

методи акушерського дослідження тварин і критерії правильності постановки діагнозу щодо їх захворювання, основні правила допомоги тварині при фізіологічних і патологічних родах;

особливості фізіології і патології молочної залози, проблеми маститу, захворювань новонароджених;

особливості гінекологічного дослідження тварин і критерії правильності постановки діагнозу на неплідність тварин.

Вміти: проводити штучне осіменіння тварин різними методами, діагностувати вагітність та причин неплідності тварин, надавати кваліфіковану акушерську допомогу при фізіологічних і патологічних родах, діагностувати акушерські та гінекологічні захворювання, хвороби молочної залози і новонароджених тварин, здійснювати заходи щодо профілактики цих захворювань і лікування хворих тварин, самостійно розв'язувати практичні питання ветеринарного акушерства та гінекології.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

для повного терміну денної форми навчання

[illegible]

Тема 1. Фізіологія післяродового періоду	16-17	10	2	2			6
Тема 2. Патологія післяродового періоду у тварин.	18-19	14	2	8			4
Тема 3. Хвороби новонароджених.	20-21	6	2	4			
Разом за змістовим модулем 3	30		6	14			10
Змістовий модуль 4. Молочна залоза та її патологія							
Тема 1. Фізіологія молочної залози.	22-23	5	2	2			1
Тема 2. Хвороби та аномалії молочної залози. Мастит.	24-25	10	2	8			
Разом за змістовим модулем 4	15		4	10			1
Змістовий модуль 5. Ветеринарна гінекологія.							
Тема 1. Форми неплідності с.-г. тварин.	26-27	10	2	4			6
Тема 2. Симптоматична неплідність.	28-29	12	2	4			4
Тема 3. Акушерська та гінекологічна диспансеризація.	30	9	2	4			2
Разом за змістовим модулем 5	30		6	12			12
Усього годин	180		46	90			44
Курсовий проект (робота) з (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-	18	-
Усього годин							

Змістовий модуль 1. Морфологічні та фізіологічні основи відтворення тварин. Штучне осіменіння тварин

Тема лекційного заняття 1. Вступ. Морфологічна структура та функція органів статевієї системи самців. *Зміст дисципліни. Коротка історія розвитку ветеринарного акушерства, гінекології та штучного осіменіння сільськогосподарських тварин. Стан, завдання і перспективи розвитку дисципліни щодо подальшого розвитку тваринництва.*

Досягнення вітчизняних і зарубіжних учених з питань акушерства, гінекології і штучного осіменіння тварин. Школи акушерів України.

Морфологічна характеристика та видові особливості статевих органів самців (сім'яників, придатків сім'яників, додаткових статевих залоз, прутня). Калитка та її функції. Додаткові статеві залози та їх призначення. Сперміогенез. Статеві рефлексів самців – безумовні та умовні. Залежність прояву статевих рефлексів самців від типу нервової діяльності.

Тема лекційного заняття 2. Фізіологічні основи і техніка отримання сперми від плідників

Методи отримання сперми: метод штучної вагіни, піхвовий, за допомогою губки, збирача, мануальний, електроеякулятора та ін.), їх переваги і недоліки. Фізіологічні основи отримання сперми. Значення статевих рефлексів при отриманні сперми (тиск, температура, ослизненість). Санітарно-гігієнічні вимоги до взяття сперми. Особливості прояву рефлексу еякуляції у самців різних тварин. Порушення статевих рефлексів, їх профілактика і усунення.

Фізіологічні основи використання племінних плідників: умови утримання і використання племінних плідників для забезпечення їх статевої активності, одержання повноцінної сперми, високої запліднюваності самок, якісного приплоду. Вплив годівлі, утримання режиму статевого використання плідників на статеву активність і якість сперми. Статевий режим для плідників. Утримання плідників у літній і зимовий періоди. Моціон та його вплив на статеву активність і якість сперми. Контроль за станом їх

здоров'я. Правила поводження з плідниками. Умови запобігання їх агресивності, правила техніки безпеки.

Тема лекційного заняття 3. Фізіологія і біохімія сперми

Сперма та її склад: спермії (сперматозоїди) та плазма сперми, їх фізіологічне значення. Фізіологічні особливості сперми різних видів тварин (об'єм еякуляту, концентрація спермій, зовнішній вигляд та ін.).

Спермії, їх будова, швидкість і види руху. Джерела енергії спермій – гліколіз (фруктоліз), дихання та розпад АТФ. Фізіологічні типи сперми. Анабіоз спермій та його значення.

Вплив факторів зовнішнього середовища (температура, рН, осмотичний тиск, реакція середовища, світло, хімічні речовини і т. ін.) та складу середовища на виживання спермій. Електричний заряд і аглютинація спермій. Температурний шок спермій.

Тема лекційного заняття 4. Способи зберігання та транспортування сперми.

Умови і тривалість зберігання спермій у придатках сім'яника, причини загибелі їх поза організмом.

Короткотривале зберігання за температури +2–+4°C, за кімнатної температури та довготривале зберігання сперми за температури мінус 196° С в рідкому азоті. Суть кріоконсервування біологічних об'єктів, механізми кріоповшкоджень і кріозахисту статевих клітин. Рідкий азот і його властивості.

Режим охолодження і заморожування сперми. Обладнання для заморожування, зберігання і транспортування сперми. Контроль за якістю сперми в спермобанках і на пунктах штучного осіменіння.

Тема лекційного заняття 5. Морфологічна структура та фізіологічна функція органів статеві системи самок.

Зовнішні і внутрішні статеві органи самок, їх морфологічна структура та видові особливості у корів, овець, свиней, кобил та дрібних тварин; іннервація, кровопостачання і лімфообіг статевих органів; дозрівання і атрезія фолікулів. Овогенез. Овуляція. Жовте тіло, його види, розвиток, будова і функція. Статева і фізіологічна зрілість організму самок. Вплив годівлі і утримання тварин на їх статеве дозрівання. Вік племінного використання тварин.

Тема лекційного заняття 6. Статевий цикл самок.

Морфологічні зміни у статевій системі самок у зв'язку з їх функцією. Фолікулінова та лютеїнова фази циклу. Стадії статевого циклу: збудження, гальмування і зрівноваження. Тічка, загальна реакція (статеве збудження), статеве охота і овуляція. Методи їх визначення. Моноциклічні та поліциклічні тварини. Повноцінний, синхронний і асинхронний та неповноцінний (анестральний, ареактивний, алібідний, ановуляторний) статеві цикли. Вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на статеву функцію самок (годівля, утримання, інсоляція, самець і т. ін.). Видові особливості перебігу статевого циклу у самок різних видів сільськогосподарських тварин. Нейрогуморальна регуляція статеві функції у самок та їх практичне значення.

Тема лекційного заняття 7. Фізіологія осіменіння самок.

Статевий акт, його видові особливості. Статеві рефлекси. Типи природного осіменіння, виживання спермій у різних ділянках статеві системи самок.

Підготовка самок до осіменіння. Види осіменіння: природне та штучне; їх виробниче та ветеринарно-санітарне оцінювання. Організація осіменіння: ветеринарний і зоотехнічний контроль за його проведенням у скотарстві, свинарстві, конярстві, вівчарстві, собаківництві.

Змістовий модуль 2. Вагітність та роди у тварин, їх діагностика та лікування тварин з ускладненнями.

Тема лекційного заняття 1. Заплідненість та ембріогенез.

Суть запліднення та фактори, що його обумовлюють. Місце запліднення. Пересування і виживання яйцеклітини та ембріона в різних ділянках геніталій самки. Динаміка процесу запліднення. Нідація і імплантація ембріона у сільськогосподарських тварин.

Тема лекційного заняття 2. Фізіологія вагітності.

Внутрішньоутробний розвиток плода. Навколоплідні оболонки, води, їх біологічне значення. Плодова і материнська частини плаценти. Типи плацент. Пупковий канатик, його будова і роль. Особливості кровообігу плода. Функції плаценти. Плацентарний бар'єр. Тривалість вагітності у різних видів тварин. Розвиток і положення плода в матці у різні періоди вагітності, визначення його віку. Вплив вагітності на організм матері. Запуск корів та контроль за їх станом під час сухостійного періоду.

Тема лекційного заняття 3. Діагностика вагітності.

Значення своєчасного і точного визначення вагітності і неплідності тварин. Клінічні методи діагностики вагітності. Рефлексологічний метод діагностики вагітності. Зовнішні методи діагностики вагітності тварин різних видів.

Внутрішні методи діагностики вагітності і неплідності (ректальний і вагінальний). Топографія матки у вагітних і невагітних тварин. Методика ректального дослідження великих тварин на вагітність і визначення її термінів. Лабораторні методи діагностики вагітності та їх порівняльне оцінювання. Застосування сонографії (УЗД) для визначення ранніх термінів вагітності, статі плода та оцінювання його розвитку.

Тема лекційного заняття 4. Патологія вагітності.

Хвороби вагітних тварин. Вплив зовнішніх факторів і стану організму тварини на виникнення хвороб у вагітних тварин.

Передчасні перейми і потуги. Набряк вагітних. Залежування вагітних. Маткові грижі. Позаматкова вагітність. Виворот і випадання піхви. Маткові кровотечі.

Тема лекційного заняття 5. Аборти.

Аборти, їх класифікація (за А.П. Студенцовим): прихований (загибель і резорбція зародка), повний, неповний. Муміфікація, мацерація, гнильний розклад плода. Аборти незаразні, інфекційні та інвазійні. Ідіопатичні, симптоматичні аборти. Діагностика і профілактика абортів. Ускладнення після абарту.

Тема лекційного заняття 6. Роди у тварин.

Передвісники родів. Родові шляхи. Анатомо-топографічне взаємовідношення плода і родових шляхів: положення, передлежання, позиція, членорозміщення плода до і під час родів.

Особливості будови тазу самок різних видів тварин. Родові перейми і потуги. Стадії родів: підготовча, виведення плода, послідова та їх тривалість. Видові особливості динаміки родового процесу. Вплив положення матері на перебіг родів. Завершення родів.

Підготовка самок до родів. Родильні відділення для тварин. Організація рододопомогі тваринам. Проведення родів у корів у боксах. Допомога під час фізіологічних родів. Догляд за новонародженими і породіллями.

Тема лекційного заняття 7. Патологія родів.

Причини патологічних родів: а) що залежать від організму матері (слабкі перейми і потуги, вузькість вульви і піхви, звуження шийки матки, спазми шийки матки, скручування матки, сухі роди); б) що пов'язані з неправильним розміщенням плода (неправильні положення, позиція, передлежання, членорозміщення). Надання рододопомоги (підготовка тварин та акушера, правила рододопомоги, окремі випадки рододопомоги). Затримання посліду. Розрив матки, шийки матки. Розрив піхви, вульви, промежини. Травма тканин тазового пояса. Профілактика патології родів.

Тема лекційного заняття 8. Оперативне акушерство.

Суть і специфіка оперативного акушерства, його основні завдання. Підготовка до надання оперативної акушерської допомоги. Асептика і антисептика. Підготовка робочого місця для проведення акушерської операції. Передопераційне акушерське

дослідження. Підготовка операційного поля. Акушерський інструментарій. Розроджувальні операції.

Фетотомія: показання і протипоказання. Методи фетотомії, переваги і недоліки. Кесарів розтин у корів, свиней, овець та інших тварин. Гістероектомія. Ампутація вивернутої матки. Штучний аборт.

Змістовий модуль 3. Післяродовий період та його ускладнення у тварин. Хвороби новонароджених.

Тема лекційного заняття 1. Фізіологія післяродового періоду.

Поняття про післяродовий період. Загальні зміни в організмі самок. Інволюція статевих органів. Лохії. Терміни відновлення статевої циклічності. Перебіг післяродового періоду у корови, вівці, свині, кобили та інших тварин. Показники фізіологічного перебігу і закінчення післяродового періоду. Залежність тривалості перебігу родів і післяродового періоду від стану організму матері, характеру перебігу родів, умов годівлі, утримання, догляду, експлуатації та продуктивності у різних видів тварин. Взаємозв'язок молочної залози і статевої системи.

Тема лекційного заняття 2. Патологія післяродового періоду у тварин.

Причини ускладнень післяродового періоду. Субінволюція матки. Післяродовий вульвіт, вестибуліт, вагініт, цервіцит. Метрит, периметрит і параметрит.

Післяродові інфекція та інтоксикація. Акушерський сепсис. Післяродова септицемія, піємія, септикопиемія, сепремія. Післяродовий парез. Післяродова еклампсія. Післяродовий невроз. Залежування після родів, Поїдання посліду і приплоду. Заходи запобігання захворюванням тварин, які виникають під час родів і в післяродовий період. Організація контролю за перебігом післяродового періоду у корів.

Тема лекційного заняття 3. Хвороби новонароджених.

Причини, які спричиняють народження слабкого, із зниженою резистентністю приплоду (аліментарні, імунологічні, інфекційні та ін.). Головні критерії оцінки життєздатності новонароджених телят, лоша́т, ягнят, поросят. Методи діагностики та лікування хвороб новонароджених. Гіпоксія. Асфіксія, її клінічні форми. Гіпотрофія. Затримання меконію. Кровотеча із судин куку́си пупка. Запалення пупка. Нори́ця ура́хуса.

Природжені аномалії і виродливність новонароджених. Контрактура суглобів. Природжена відсутність анального отвору і прямої кишки.

Профілактика хвороб новонароджених. Повноцінна годівля і утримання тварин у період вагітності. Своєчасна і кваліфікована допомога під час родів.

Змістовий модуль 4. Молочна залоза та її патологія.

Тема лекційного заняття 1. Фізіологія молочної залози.

Морфологічна структура та видові особливості молочної залози. Фізіологія лактації. Молокоутворення і молоковіддача. Вплив зовнішніх факторів на розвиток і функцію молочної залози. Вплив машинного, ручного доїння і ссання на стан молочної залози. Правила і техніка машинного і ручного доїння.

Тема лекційного заняття 2. Хвороби та аномалії молочної залози. Мастит.

Аномалії розвитку вим'я, уроджена та набута відсутність, звуження дійкового каналу, порожнини молочної цистерни. Агалакті́я та гіпогалакті́я. Затримання молока. Лакторе́я. Вади молока. Молочні камені.

Ретенційні кісти молочної залози. Рани молочної залози. Забій вим'я. Нори́ці цистерни і дійо́к. Папі́лома дійо́к і цистерни.

Захворювання шкіри вим'я. Сонячний опік та обмороження шкіри вим'я. Фурункульоз. Віспа. Висипи та інші екзантеми внаслідок кормових отруєнь.

Роль зовнішніх і внутрішніх факторів (стан приміщень, догляд за тваринами, хвороби статевих органів і т. ін.) в етіології хвороб молочної залози.

Поширення маститу і економічні збитки від нього. Класифікація маститів, гострі та хронічні мастити, причини та перебіг серозного, катарального, гнійного, фібринозного, геморагічного маститів, гангрени вим'я. Субклінічний мастит. Діагностика маститу. Лабораторні методи діагностики маститу. Лікування корів за різних форм маститу.

Змістовий модуль 5. Ветеринарна гінекологія.

Тема лекційного заняття 1. Форми неплідності с.-г. тварин.

Поняття про неплідність та яловість самок. Поширення неплідності та економічні збитки від неї. Основні причини і форми неплідності: природжена, стареча, експлуатаційна та кліматична.

Аліментарна неплідність внаслідок загального голодування. Клінічні прояви та перебіг.

Тема лекційного заняття 2. Симптоматична неплідність.

Неплідність як наслідок захворювання статевих та інших органів (вульвіт, вестибуліт, вагініт, вестибулярні та піхвові кісти, гартнерит, хвороби шийки матки, хвороби матки, яйцепроводів і яєчників).

Диференціальна діагностика інфекційних, інвазійних та незаразних захворювань статевих органів у тварин.

Основні заходи лікування хворих тварин і профілактика симптоматичної неплідності.

Тема лекційного заняття 3. Акушерська та гінекологічна диспансеризація.

Діагностичні, профілактичні та лікувальні заходи щодо діагностики, лікування і профілактики акушерських та гінекологічних захворювань тварин.

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Анатомо-топографічні особливості будови статевих органів самців с.-г. тварин	
2.	Тема 2. Особливості будови штучних вагін та послідовність складання і підготовка до отримання сперми. Особливості отримання сперми у різних видів самців.	2
3.	Тема 3. Розморожування сперми бугая. Технологічні та ветеринарно-санітарні правила роботи із спермою. Оцінка еякуляту за об'ємом, кольором, запахом та консистенцією. Мікроскопічна оцінка сперми за активністю та густотою.	2
4.	Тема 4. Методи визначення концентрації сперміїв у спермі плідників с.-г. тварин. Визначення кількості живих та патологічних форм сперміїв	2
5.	Тема 5. Оцінка якості сперми за виживанням сперміїв. Методика визначення мікробного забруднення, колі-титру і колі-індексу сперми. Розрахунок кількості спермодоз, які можна приготувати з одного еякуляту.	2
6.	КОЛОКВІУМ 1..	2
7.	Тема 6. Анатомо-топографічні особливості будови статевих органів самок с.-г. Тварин.	2
8.	Тема 7. Визначення оптимального часу осіменіння корів. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння корів візо-, мано-, епі- та ректо-цервікальним методами (вправи на фантомі).	2

9.	Тема 8. Визначення оптимального часу осіменіння кобил. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння кобил візо - та мано-матковим методами (вправи на фантомі).	2
10.	Тема 9. Визначення оптимального часу осіменіння овець і кіз. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння овець та кіз візо-цервікальним та піхвовим методами (вправи на фантомі).	2
11.	Тема 10. Визначення оптимального часу осіменіння свиноматок. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння свиноматок фракційним та нефракційним методами (вправи на фантомі).	2
12.	Тема 11. Підготовка інструментів та техніка штучного осіменіння осіменіння сук, кішок та кролів.	2
13.	КОЛОКВІУМ 2. (Допуск до заліку)	2
14.	ЗАЛІК	2
15.	Тема 12. Анатомо-топографічні зміни в статевих органах і усьому організмі самок свійських тварин під час вагітності.	2
16.	Тема 13. Вивчення плідних оболонок і пупкового канатика, плацент та кровообігу плодів різних видів с.-г. тварин.	
17.	Тема 14. Клінічні методи діагностики вагітності та неплідності самок с.-г. тварин.	2
18.	Тема 15. Методика ректального дослідження органів статевої системи у самок с.-г. тварин. Методика визначення вагітності у корів та кобил ректальним методом (вправи на відкритому і закритому фантомах).	2
19.	Лабораторні методи визначення вагітності у тварин.	2
20.	Тема 16. Діагностика, лікування та профілактика набряків вагітних, вивертання та випадіння піхви, несправжніх перейм та потуг. Грижа (кила) матки.	2
21.	КОЛОКВІУМ 3 (усний).	2
22.	Тема 17. Клінічне дослідження тварин перед родами, під час родів.	2
23.	Тема 18. Основні принципи надання акушерської допомоги тваринам (вправи на відкритому і закритому фантомах).	2
24.	Тема 19. Акушерські інструменти, їх підготовка та застосування під час надання акушерської допомоги тваринам.	2
25.	Тема 20. Діагностика і надання допомоги під час патологічних родів. Частина 1. (вправи на відкритому і закритому фантомах).	2
26.	Тема 21. Діагностика і надання допомоги під час патологічних родів і виродковостях плодів. Частина 2. (вправи на відкритому і закритому фантомах).	
27.	Тема 22. Методика проведення кесаревого розтину у тварин.	2
28.	Тема 23. Діагностика та лікування тварин із затриманням посліду.	2
29.	КОЛОКВІУМ 4	2
30.	Тема 24. Методи надання допомоги під час вивертання і випадання матки та піхви і післяродовому парезі у корів.	2
31.	Тема 25. Клінічне дослідження тварин в післяродовий період. Діагностика та лікування тварин із субінволюцією матки.	2
32.	Тема 26. Вульвіти, вагініти, цервіцити – діагностика, лікування та профілактика.	2
33.	Тема 27. Клінічні та лабораторні методи діагностики метриту у тварин.	2
34.	Тема 28. Основні принципи лікування тварин з метритом (гострий, хронічний та субклінічний).	2

35.	Тема 29. Головні критерії життєздатності новонароджених тварин. Методи діагностики та лікування хвороб новонароджених. Комплексна профілактика неонатальної патології.	2
36.	КОЛОКВІУМ 5	2
37.	Тема 30. Хвороби дійок у корів. Методи лікування корів під час тугодійності, лактореї та поранень дійок і вимені.	2
38.	Тема 31. Клінічні та лабораторні методи діагностики маститу у корів.	2
39.	Тема 32. Основні принципи лікування корів за маститу (складання схем).	2
40.	Тема 33. Історія хвороби” у ветеринарному акушерстві і гінекології. Методика написання курсової роботи.	2
41.	КОЛОКВІУМ 6	
42.	Тема 34. Діагностика та лікування тварин з функціональними розладами яєчників.	2
43.	Тема 35. Діагностика та лікування інфекційних та інвазійних хвороб тварин, що вражають статеву систему	2
44.	Тема 36. Методика виготовлення тканинних препаратів за В.П.Філатовим і їх застосування в акушерстві та гінекології.	2
45.	Тема 37. Застосування новокаїнотерапії при лікуванні акушерських та гінекологічних хвороб.	2
46.	Тема 38. Складання схеми акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів у господарстві та методика її проведення. Аналіз результатів акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів. Методика підрахунку економічних збитків від неплідності у корів.	2
47.	КОЛОКВІУМ 7 (усний). Допуск до іспиту.	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами..

Контрольні запитання

1. Анатомо-топографічні особливості будови сім'яників у самців с.-г. тварин
2. Анатомо-топографічні особливості будови придаткових статевих залоз у самців с.-г. тварин
3. Анатомо-топографічні особливості будови статевого члену у самців с.-г. тварин
4. Приготування розчинів, тампонів, серветок, фільтрів. Стерилізація інструментів, розчинів, посуду, вазеліну та інших матеріалів, які використовують у штучному осіменінні тварин.
5. Особливості будови штучних вагін та послідовність складання і підготовка до отримання сперми.
6. Технологічні та ветеринарно-санітарні правила роботи із спермою. Оцінка еякуляту за об'ємом, кольором, запахом та консистенцією.
7. Мікроскопічна оцінка сперми за активністю та густотою.

8. Методи визначення концентрації сперміїв у спермі плідників с.-г. тварин.
9. Розморожування сперми бугая.
10. Визначення кількості живих та патологічних форм сперміїв
11. Вивчення впливу на сперму хімічних та фізичних факторів
12. . Методика визначення мікробного забруднення, колі-титру і колі-індексу сперми.
13. Оцінка якості сперми за виживанням сперміїв
14. Склад розбавників для сперми різних видів тварин. Показники сперми, придатної до розбавлення.
15. Розрахунок кількості спермодоз, які можна приготувати з одного еякуляту.
16. Анатомо-топографічні особливості будови матки у самок с.-г. тварин
17. Анатомо-топографічні особливості будови яєчників у самок с.-г. тварин
18. Анатомо-топографічні особливості будови піхви у самок с.-г. тварин
19. Методи, інструменти, дози і спермодоза та визначення оптимального часу осіменіння корів.
20. Методи, інструменти, дози і спермодоза та визначення оптимального часу осіменіння свиноматок
21. Методи, інструменти, дози і спермодоза та визначення оптимального часу осіменіння птиці
22. Методи, інструменти, дози і спермодоза та визначення оптимального часу осіменіння кобил
23. Методи, інструменти, дози і спермодоза та визначення оптимального часу осіменіння овець і кіз.
24. Анатомо-топографічні зміни в статевих органах самок с.-г. тварин під час вагітності.
25. Особливості обміну речовин при вагітності
26. Вивчення плідних оболонок і пупкового канатика
27. Особливості будови плацент у тварин
28. Особливості кровообігу у плодів
29. Визначення життєздатності новонароджених тварин
30. Визначення віку абортіваних плодів у корів
31. Клінічні методи діагностики вагітності та неплідності самок с.-г. тварин.
32. Методика андрологічного дослідження самців.
33. Методика ректального дослідження статевих органів у корів
34. Методика ректального дослідження статевих органів у кобил
35. Методика визначення вагітності у корів та кобил ректальним методом
36. Лабораторні методи визначення вагітності у тварин.
37. Акушерські інструменти, їх підготовка та застосування під час надання акушерської допомоги тваринам.
38. Основні принципи надання акушерської допомоги тваринам
39. Діагностика і надання допомоги під час патологічних родів при головному предлежанні
40. Діагностика і надання допомоги під час патологічних родів при тазовому предлежанні
41. Діагностика та надання допомоги при виродковостях плодів
42. Методика проведення фетотомії у великих тварин відкритим та закритим методами.
43. Методика проведення фетотомії (зменшення об'єму голови плода)
44. Методика проведення фетотомії (зменшення об'єму плечового поясу)
45. Клінічне дослідження тварин перед родами
46. Клінічне дослідження тварин під час родів
47. Клінічне дослідження тварин в післяродовий період

48. Методика проведення кесаревого розтину у дрібних тварин.
49. Методика проведення кесаревого розтину у продуктивних тварин.
50. Хвороби новонароджених
51. Методи надання допомоги під час вивертання і випадання матки та піхви
52. Методи надання допомоги при післяродовому парезі у корів.
53. Методи лікування корів з затримкою посліду.

1. Які з названих речовин є біологічно активними речовинами(А), а які є статевими гормонами(В) ?

- 1) Адреналін;
- 2) Норадреналін;
- 3) Естрадіол;
- 4) Кортизол;
- 5) Естрон;
- 6) Окситоцин;
- 7) Тестостерон;
- 8) Естріол.

2. Сперма утворюється у плідників:

- 1) Вночі;
- 2) Після годівлі;
- 3) Під час еякуляції.

3. Одержання сперми від плідників на штучну вагіну відноситься до методів.

4. Як називають наявність у спермі великої кількості мертвих спермій?

5. Які з названих компонентів розріджувача захищають спермії від мікрофлори?

- 1) Натрію цитрат ;
- 2) Глюкоза;
- 3) Жовток курячого яйця;
- 4) Антибіотики.

6. Як діагностують ознаки тічки (А), статевого збудження (Б), охоти (В) та овуляції (Д) у свиней ?

- 1) За змінами поведінки свиноматки;
- 2) Дослідженням статевих губ, переддвер'я піхви та шийки матки;
- 3) Практично не діагностується;
- 4) За реакцією на кнура.

7. Які з названих рефлексів проявляються у тварин під час статевого акту ?

- 1) Статевий потяг;
- 2) Рефлекс нерухомості;
- 3) Ерекції;
- 4) Обіймальний;
- 5) Парувальний;
- 6) Еякуляції.

8. Які з вказаних інструментів використовують при штучному осіменінні овець(А) та кобил(Б) ?

- 1) Катетер Іванова;
- 2) Мікрошприц-катетер;
- 3) Ампулу Растяпіна;

9. Вкажіть, які органи формують статеву систему самця?

- 1) Сім'яники з придатками, сечовий міхур, сечостатевий канал;
- 2) Пруть, присінок, препуцій та калитка;

3) Сім'яники з придатками та сім'япроводами, група додаткових статевих залоз, прутень.

10. Простагландини виділяє ...залоза.

11. Як називають наявність у спермі великої кількості патологічних форм спермій?

12. Чим утворена голівка придатка сім'яника?

- 1) Лімфатичним вузлом сім'яника;
- 2) М'язовою тканиною;
- 3) Сперміовиносними каналцями.

13. Що з наведеного є ознаками статевого збудження(А), тічки(Б) та охоти(В) у овець?

- 1) Бекання, неспокій, відмова від корму;
- 2) Профузний пронос;
- 3) Виділення невеликої кількості слизу;
- 4) Тупіт ногами, намагання наблизитися до самця;
- 5) Поява на шкірі вим'я пухирців;
- 6) Іноді вівці ходять групами за бараном.
- 7) Вівці допускають садку барана (проявляють рефлекс нерухомості).

14. Якими ознаками проявляється стадія гальмування у кобили?

- 1) Слизова оболонка переддвер'я та піхви бліда;
- 2) Виділення пінистої рідини з ніздрів;
- 3) Канал шийки матки закритий;
- 4) На ріпиці хвоста є кірочки засохлого гною;
- 5) Кобила спокійна;
- 6) Кобила негативно реагує на самця.

15. У якому віці настає статева зрілість у бугаїв(А), баранів(Б), жеребців(В) та кнурів(Г)?

- 1) 6–8 місяців;
- 2) 12–15 місяців;
- 3) 6–9 місяців;
- 4) 5–6 місяців.

16. Назвіть піхвові методи одержання сперми від плідника

- 1) Через паховий канал та загальну піхвову оболонку;
- 2) Власне піхвовий та губковий;
- 3) Через розкрити чи закрити піхву.

17. Сім'яниками виділяється гормон...

18. Як називають розвиток статевих клітин самця в сім'яниках?

19. Крім корпусу та камери (основні частини) які ще елементи є у штучній вагіні для бугая?

- 1) Фільтр, підставка для спермоприймача, стакан, кулі Річардсона;
- 2) Металевий корпус, манометр, лійка, кружка;
- 3) **Краник, спермоприймач, фіксатор спермоприймача, гумові кільця.**

20. Назвіть середній об'єм еякуляту та концентрацію в ньому спермій у бугая (А), барана(Б), жеребця(В) та кнура (Г) :

- 1) 0,8–4,0 мл та 2,5–3,5 млрд/мл;
- 2) 2–15 мл та 0,5–1,2 млрд/мл;
- 3) 150–1000 мл та 0,1–0,3 млрд/мл;
- 4) 40–300 мл та 0,05–0,15 млрд/мл.

21. З яких частин складається статевий член (прутень)?

- 1) 3 голівки статевого члена;
- 2) 3 препуція та власне статевий член;
- 3) Зі статевий член та підіймач сім'яника;
- 4) 3 серозного, м'язового та слизового шару;
- 5) Тіла статевий член;
- 6) Кореня статевий член.

22. Назвіть показники свіжоодержаної сперми кнура, придатної до використання – об'єм еякуляту (А), активність спермійв (Б), концентрація спермійв (В), % патологічних форм (Г):

А. 1) 80-95 мл;	Б. 1) 2 ;	В.1) 0,02-0,05 млрд/мл;	Г. 1) 40%;
2) 120-150 мл;	2) 5;	2) 0,03-0,05 млрд/мл,	2) 25%;
3) 200-500-1000 мл;	3) 7;	3) 0,15-0,5 млрд/мл,	3) 20.%.

23. За якими показниками проводять мікроскопічну оцінку якості сперми?

- 1) Тривалістю садки, об'ємом еякуляту, рухливістю спермійв;
- 2) Об'ємом еякуляту, його кольором, запахом, консистенцією;
- 3) Густиною сперми, рухливістю та концентрацією спермійв, процентом живих і мертвих, процентом патологічних форм спермійв.

24. Секрет... залоз має клейку муциноподібну консистенцію.

25. Як називають наявність незначної кількості спермійв у спермі?

26. Яка температура в порожнині калитки у бугая?

- 1) 34-35 °С;
- 2) 35-36 °С;
- 3) 37-38 °С;
- 4) 39-40 °С.

27. Для виведення спермійв із першої стадії(А), другої(Б) та третьої стадії(В) анабіозу потрібно:

- 1) Лише підігріти сперму до 38-40°С;
- 2) Підігріти сперму і додати нейтралізуючий лужний розчин;
- 3) Додати нейтралізуючий лужний розчин;
- 4) Вивести спермії із анабіозу неможливо.

28. Назвіть додаткові статеві залози самця:

- 1) Гіпофіз;
- 2) Наднирники;
- 3) Простата;
- 4) Гіпоталамус;
- 5) Міхурцевидні;
- 6) Цибулинно-сечівникові;
- 7) Уретральні залози.

29. У яких плідників S-подібний згин статевого члена знаходиться попереду калитки(А), а у яких плідників – позаду калитки(Б)?

- 1) У бугая;
- 2) У жеребця;
- 3) У барана;
- 4) У кнура;
- 5) У пса.

30. Приєднання накладки на штучну вагіну проводять:

- 1) Після змазування внутрішньої поверхні гумової камери вазеліном;
- 2) Після нагнітання повітря;
- 3) Після заповнення штучної вагіни гарячою водою;
- 4) Після приєднання спермоприймача.

31. Придаток сім'яника сформований ... придатка сім'яника.

32. Як називають дуже малу кількість сперми, яку отримують від плідника?

33. Вкажіть оптимальний час для осіменіння корів та телиць.

- 1) На 3-5-й день після отелення;
- 2) Протягом першого місяця після отелення;
- 3) Не пізніше 80-го дня після отелення;
- 4) При наявності ознак тічки, загального збудження та охоти.

34. Які знаєте методи зберігання сперми у бугая(А), кнура(Б) та жеребця(В)?

- 1) Короткотривалі, при температурі 0+4° С;

- 2) Короткотривалі, при кімнатних температурах;
 - 3) Довготривалі в глибокозамороженому стані у вигляді обліцованих гранул;
 - 4) Довготривалі в глибокозамороженому стані у алюмінієвих пакетах по 25 мл.
- 35. Які з вказаних вимог пред'являють до компонентів розріджувача?**
- 1) Бути сипучими;
 - 2) Бути білими;
 - 3) Відповідати вимогам фармакопеї;
 - 4) Бути хімічно чистими;
 - 5) Мати заводську етикетку.
- 36. Вкажіть методи стерилізації штучної вагіни бугая(А) та електричної або водоналивної кнура(Б):**
- 1) В автоклаві;
 - 2) Спиртом-ректифікатом;
 - 3) За допомогою пароутворювача;
 - 4) Кип'ятінням.
- 37. З яких частин складається сперма ?**
- 1) З плазми сперми та спермійв;
 - 2) Рідкої та густої частини;
 - 3) З секрету, статевих клітин, лейкоцитів та лімфоцитів.
- 38. Свою життєздатність в каналі придатку сім'яника спермії зберігають протягом ... місяців.**
- 39. Як називають такий стан, коли при отриманні сперми вона не виділяється?**
- 40. Який набір хромосом мають сперматогонії?**
- 41. Коли настає фізіологічна зрілість у бугаїв(А), барана (Б), кнура(В) та жеребця(Г)?**
- 1) 3-4 роки;
 - 2) 15-18 міс.;
 - 3) 16-18 міс.;
 - 4) 10-11 міс.
- 42. Яким із названих вимог повинен відповідати метод взяття сперми від плідника ?**
- 1) Бути безпечним для здоров'я плідника;
 - 2) Одержання сперми з високою рухливістю та концентрацією;
 - 3) Не гальмувати статевих рефлексів;
 - 4) Забезпечувати одержання всього еякуляту без втрат.
- 43. Назвіть показники свіжоодержаної сперми бугая, придатної до використання (А- об'єм еякуляту, Б- активність(рухливість) спермійв, В - концентрація спермійв, Г - % патологічних форм),**
А. 1) 3-5 мл;	Б. 1) 3 балів;	В. 1) 0,5-2 млрд/мл;	Г. 1) Не вище 20%;
2) 1-3 мл;	2) 8 балів;	2) 0,15-0,20 млрд/мл;	2) Не вище 32%;
3) 0,5-2 мл;	3) 5 балів;	3) 0,3-0,5 млрд/мл;	3) Не вище 18%.
- 44. Які методи захисту спермійв від кристалізації рідини під час заморожування?**
- 1) Зберігання у затемненому місці;
 - 2) Герметичне закупорювання флаконів;
 - 3) Введення до складу розріджувача кріопротектора.
- 45. Тривалість статевого акту у барана... секунд.**
- 46. Як називають стан спермійв, коли вони знаходяться в нерухомому стані, а при підігріванні і додаванні лужного розчину починають рухатися?**
- 47. Який допускається відсоток патологічних форм спермійв для бугая:**
- 1) 18 %;
 - 2) 14 %;
 - 3) 20 %.
- 48. Вкажіть вірне розміщення сім'яників у пса (А), кнура (Б), жеребця (В), бугая, барана, цапа (Г).**
- 1) Вертикально між стегнами;

- 2) Горизонтально між стегнами;
 - 3) Горизонтально позаду стегон;
 - 4) Частково між стегнами, під сидничними кістками тазу.
- 49. Які з названих факторів обумовлюють тривале зберігання спермій у придатку сім'яника ?**
- 1) Кисла реакція;
 - 2) Лужна реакція
 - 3) Інтенсивне крово- та лімфопостачання;
 - 4) Вища на 3–4 °С температура в порожнині калитки, ніж температура тіла.
 - 5) Нижча на 3–4 °С температура в порожнині калитки, ніж температура тіла.
- 50. Яка тривалість сперміогенезу у бугая (А), барана(Б) та кнура (В) ?**
- 1) 35-40 днів;
 - 2) 50-55 днів;
 - 3) 40-53 дні.
- 51. Що розуміють під сперміогенезом ?**
- 1) Визначення генної характеристики спермій;
 - 2) Виділення спермій із статевих органів самця; .
 - 3) Утворення спермій у сім'яниках самців.
- 52. Секрет передміхурової залози ... спермії.**
- 53. Як називають насиченість сперми сперміями?**
- 54. Об'єм еякуляту у кнура становить в середньому:**
- 1) 150-1000 мл;
 - 2) 60-80 мл;
 - 3) 80-150 мл.
- 55. Яка еякуляція у бугая(А) та кнура(Б)?**
- 1) Асинхронна;
 - 2) Синхронна.
- 56. Вкажіть головні переваги рідкого азоту над іншими холодowymi агентами:**
- 1) Дешевий;
 - 2) Хімічно інертний;
 - 3) Не є вибухонебезпечним;
 - 4) Не має запаху;
 - 5) Не випаровується;
 - 6) Не замерзає;
 - 7) Не горить і не підтримує горіння.
- 57. Назвіть середню концентрацію спермій у спермі бугая(А), барана (Б), жеребця (В) та кнура(Г) :**
- 1) 1-3 млрд/мл;
 - 2) 0,1-0,3 млрд/мл;
 - 3) 0,5-1,5 млрд/мл;
 - 4) 0,05-0,2 млрд/мл.
- 58. Для знезараження штучної вагіни використовують:**
- 1) 70 %-й спирт-ректифікат;
 - 2) 95 %-й спирт-ректифікат;
 - 3) 96 %-й спирт-ректифікат.
- 59. Для захисту спермій від кристалізації рідини під час заморожування сперми застосовують...**
- 60. Як називають незначний (малий) об'єм сперми при її отриманні від плідника?**
- 61. Гумовий фільтр спермоприймача для штучної вагіни кнура служить:**
- 1) Для фільтрації секретів міхурцевидних залоз;
 - 2) Для фільтрації секретів цибулинно-сечівникових залоз;
 - 3) Для фільтрації секретів простати.
- 62 Яка довжина каналу придатка сім'яника у жеребця (А), кнура (Б), та бугая (В)?**

- 1) До 30 м;
- 2) До 80 м;
- 3) До 64 м.

63. Внаслідок чого збільшується виживання спермій у охолодженій спермі?

- 1) Активування обміну речовин у спермі;
- 2) Гальмування обміну речовин у спермі;
- 3) Збільшення нагромадження кінцевих продуктів обміну;
- 4) Сповільнення нагромадження токсичних продуктів обміну;
- 5) Активування рухливості спермій;
- 6) Анабіотичного стану спермій.

1. Як називається галузь клінічної ветеринарної медицини, яка вивчає фізіологічні і патологічні процеси в організмі самки і плода, пов'язані з вагітністю, родами і післяродовим періодом?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

2. Як називається галузь клінічної ветеринарної медицини, яка вивчає фізіологічні і патологічні процеси в організмі самки і плода, пов'язані з вагітністю, родами і післяродовим періодом?

- 1) ветеринарне акушерство;
- 2) ветеринарна гінекологія;
- 3) акушерсько-гінекологічна диспансеризація;
- 4) мастологія;
- 5) неонатологія.

3.3 яких розділів складається ветеринарне акушерство?

- 1) анатомія і фізіологія статевих органів самки;
- 2) фізіологія і патологія запліднення;
- 3) вагітність (фізіологія, діагностика і патологія);
- 4) роди (фізіологія і патологія, рододопомога, стимуляція родів, оперативне акушерство);
- 5) післяродовий період, його фізіологія і патологія;
- 6) неонатологія (фізіологія і патологія новонароджених);
- 7) мастологія (фізіологія і патологія молочної залози).
- 8) гінекологія;
- 9) андрологія;
- 10) акушерсько-гінекологічна диспансеризація.

4. Як називається галузь клінічної ветеринарної медицини, яка вивчає патологічні процеси статевих та інших органів самки, то виникають по завершенню післяродового періоду і призводять до неплідності?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

5. Як називається галузь клінічної ветеринарної медицини, яка вивчає патологічні процеси статевих та інших органів самки, то виникають по завершенню післяродового періоду і призводять до неплідності?

- 1) ветеринарне акушерство;
- 2) ветеринарна гінекологія;
- 3) акушерсько-гінекологічна диспансеризація;
- 4) мастологія;
- 5) неонатологія.

6. Як називається галузь клінічної ветеринарної медицини, яка вивчає патологічні процеси статевих та інших органів самців, котрі призводять до неплідності або імпотенції?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

7. Як називається галузь клінічної ветеринарної медицини, яка вивчає патологічні процеси статевих та інших органів самців, котрі призводять до неплідності або імпотенції?

- 1)ветеринарне акушерство;
- 2)ветеринарна гінекологія;
- 3)ветеринарна андрологія;
- 4)мастологія;
- 5)неонатологія.

8. Як називається галузь ветеринарного акушерства, яка сформувалася порівняно недавно і вивчає головним чином питання штучного осіменіння і трансплантації зародків?

- 1)ветеринарне акушерство;
- 2)ветеринарна гінекологія;
- 3)ветеринарна андрологія;
- 4)біотехнологія відтворення;
- 5)неонатологія.

9. Що з нижче перерахованих форм відноситься до нестатевого розмноження?

1. Просте ділення материнської особини, властиве для одноклітинних, бактерій.
2. Множинне ділення (шизогонія).
3. Спороутворення, при якому ядро материнського організму ділиться на кілька маленьких ядер, після чого ділиться на частини сама клітина.
4. Вегетативне розмноження здійснюється шляхом брунькування;
5. Кон'югація;
6. Копуляція.

10. Що з нижче перерахованих форм має ознаки статевого розмноження?

1. Просте ділення материнської особини, властиве для одноклітинних, бактерій.
2. Множинне ділення (шизогонія).
3. Спороутворення, при якому ядро материнського організму ділиться на кілька маленьких ядер, після чого ділиться на частини сама клітина.
4. Вегетативне розмноження здійснюється шляхом брунькування;
5. Кон'югація;
6. Копуляція.

11. Як називається непорочне розмноження, коли зародок розвивається із яйцеклітини без її запліднення (так розвиваються самці бджіл, ос, комах, деяких рептилій і птахів)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

12. Як називається здатність до розмноження, яка настає раніше, ніж закінчується ріст і загальний фізіологічний розвиток організму, завершення формування тіла тварин?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

13. Який орієнтований вік першого парування, привчання до взяття сперми за допомогою штучної вагіни у різних видів самців?

А. бугаїв	1. 2—4 роки
Б. баранів	2. 8—10 місяців
В. жеребців	3. 12—14 місяців

Г. кнурів

4. 12—13 (13-15)місяців

14. Як називається складний фізіологічний процес взаємодії двох різностатевих організмів, що супроводжується виділенням самцем сперми у статеві шляхи самки?
(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

15. Як може називається складний фізіологічний процес взаємодії двох різностатевих організмів, що супроводжується виділенням самцем сперми у статеві шляхи самки?

- 1) Статевий акт;
- 2) Парування;
- 3) Копуляція;
- 4) Коїтус;
- 5) Рефлекс еякуляції.

16. Відновіть послідовність прояву безумовних статевих рефлексів у самців під час статевого акту?

1. Рефлекс ерекції;
2. Парувальний рефлекс;
3. Обіймальний рефлекс;
4. Статевий потяг;
5. Рефлекс еякуляції.

17. Як називається рефлекс, що проявляється у взаємному прагненні самців і самок в охоті зблизитися, відшукати один одного?

1. Рефлекс ерекції;
2. Парувальний рефлекс;
3. Обіймальний рефлекс;
4. Статевий потяг;
5. Рефлекс еякуляції.

18. Як називається рефлекс, що проявляється у взаємному прагненні самців і самок в охоті зблизитися, відшукати один одного?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

19. Як називається фізіологічний процес, під час якого через судини прутня протікає крові у декілька разів більше, ніж під час статевих спокою?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

20. Як проявляється парувальний рефлекс в різних видів тварин?

А. бугаїв; Б. баранів; В. жеребців; Г. кнурів.	1. Для прояву парувального рефлексу і еякуляції потрібний більш тривалий контакт відповідних подразників з рецепторами статевих члена, а також і стискання основи статевих члена; 2. Парувальний рефлекс проявляється у вигляді поштовху тазовими кінцівками і введенні статевих члена у піхву.
---	--

21. Завдяки яким органам виштовхується сперма під час статевих акту?

- 1) скороченню м'язів стінок придатків сім'яників;
- 2) сім'япроводів;
- 3) додаткових статевих залоз;
- 4) сечостатевого каналу;
- 5) м'язів сечового міхура;

22. До чого чутливі наступні рецептори, які беруть участь в процесі еякуляції?

А. тільця Фатер-Пачіні; Б. Мейснерові тільця; В. генітальні тільця (колби Краузе).	1. знаходяться на прутні і сприймають температурні подразнення; 2. розташовані у товщі стовбура прутня та вісцеральному листку препуція і сприймають тиск; 3. розташовані під слизовою оболонкою прутня і чутливі на дотик.
---	---

22. Як називаються чутливі тільця, що розташовані у товщі стовбура прутня та вісцеральному листку препуція і сприймають тиск під час еякуляції?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

23. Як називаються чутливі тільця, що знаходяться на прутні і сприймають температурні подразнення під час статевого акту?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

24. Як називаються чутливі тільця, що розташовані під слизовою оболонкою прутня і реагують на дотик?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

25. Скільки триває еякуляція у різних видів самців?

А. бугаїв; Б. баранів; В. жеребців; Г. кнурів.	1. 3-4 с; 2. 1,5-2 с; 3. 5-10 хв; 4. 10-30 с.
---	--

26. У яких самців еякуляція синхронна та асинхронна?

А. бугаїв; Б. баранів; В. жеребців; Г. кнурів.	1. синхрона; 2. асинхрона;
---	-------------------------------

27. Відновіть послідовність асинхронної еякуляції?

- А. виділення секретів уретральних, цибулинних залоз і незначної кількості спермійів;
Б. виділення секрету міхурцеподібних залоз без спермійів;
В. виділення великої кількості спермійів, секрету ампул сім'япроводів і простати.

28. Як називається гальмування статевих рефлексів, що виникає під дією нових, незвичних подразників (нове, незнайоме місце, присутність сторонніх осіб, нові запахи і звуки, крики, шум, нове освітлення, зміна техніка, сміх); частіше це гальмування виникає у плідників, коли їх уперше приводять в манеж і він лякається незвичайної обстановки, оглядається, прислуховується?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

29. Як називається гальмування статевих рефлексів, що виникає під дією нових, незвичних подразників (нове, незнайоме місце, присутність сторонніх осіб, нові запахи і звуки, крики, шум, нове освітлення, зміна техніка, сміх); частіше це гальмування виникає у плідників, коли їх уперше приводять в манеж і він лякається незвичайної обстановки, оглядається, прислуховується?

- 1) негативна індукція;

- 2) внутрішнє охоронне гальмування;
- 3) диференціовальне гальмування.

30. Як називається гальмування статевих рефлексів, що виникає при взятті сперми в одноманітній обстановці, або коли підставні тварини, кастрати утримуються в одному приміщенні, нерідко близько між собою і з плідником (такий плідник стає млявим і сонним, як тільки потрапляє в манеж, довго стоїть перед підставною твариною, або й зовсім не робить садки, топчеться на одному місці, позіхає, кладе голову на підставну тварину)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

31. Як називається гальмування статевих рефлексів, що виникає при взятті сперми в одноманітній обстановці, або коли підставні тварини, кастрати утримуються в одному приміщенні, нерідко близько між собою і з плідником (такий плідник стає млявим і сонним, як тільки потрапляє в манеж, довго стоїть перед підставною твариною, або й зовсім не робить садки, топчеться на одному місці, позіхає, кладе голову на підставну тварину)?

- 1) негативна індукція;
- 2) внутрішнє охоронне гальмування;
- 3) диференціовальне гальмування;
- 4) гальмування запізненого рефлексу.

32. Як називається гальмування статевих рефлексів, що виникає внаслідок неправильно підготовленої штучної вагіни (суха, залита холодна чи гаряча вода), болі, грубого поводження з плідником?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

33. Як називається гальмування статевих рефлексів, що виникає внаслідок неправильно підготовленої штучної вагіни (суха, залита холодна чи гаряча вода), болі, грубого поводження з плідником?

- 1) негативна індукція;
- 2) внутрішнє охоронне гальмування;
- 3) диференціовальне гальмування;
- 4) гальмування запізненого рефлексу.

34. Що з нижчерахованого є недоліками піхвового методу отримання сперми (за допомогою піхвового дзеркала)?

- 1) необхідність мати у кожному випадку самку в охоті;
- 2) допускається природний статевий акт, який не виключає небезпеки перенесення заразних захворювань;
- 3) виділена плідником сперма забруднюється секретами статевих органів самки і її не вдається зібрати повністю.

35. Що з нижчерахованого є недоліками піхвового методу отримання сперми (за допомогою стерильної грецької губки)?

- 1) губка, як стороннє тіло, може гальмувати статеві рефлекс;
- 2) може порушувати динаміку еякуляції;
- 3) складною є техніка підготовки губки;
- 4) під час видавлювання сперми багато спермій травмуються.

36. Як називається метод отримання сперми, вперше запропонований Джузепе Амантеа, який полягає у механічному подразненні голівки статевого члена при терті її об препуційний мішок?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

37. Як називається метод отримання сперми, вперше запропонований Джузеппе Амантеа, який полягає у механічному подразненні голівки статевого члена при терті її об препуційний мішок?

- 1) масаж ампул сім'япроводів;
- 2) метод мастурбації;
- 3) метод електроєякуляції.

38. Як називається складна біологічна рідина, яка утворюється під час еякуляції та складається з чоловічих статевих клітин (спермій, гамет) та плазми сперми?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

39. В скільки разів розбавляються спермії секретом придаткових статевих залоз?

- А. У бугаїв;
Б. У баранів;
В. У жеребців;
Г. У кнурів;
Д. У цапів.

1. в 30-50 разів;
2. в 2-5 разів;

40. Яка питома вага (відсотків)спермій в еякуляті від загального об'єму сперми у різних видів самців (в середньому)?

- А. У бугаїв;
Б. У баранів;
В. У жеребців;
Г. У кнурів;

1. 10-20%;
2. 24-50%;
3. близько 7%;
4. близько 3%.

41. Виберіть вид тварин та вкажіть об'єм еякуляту в середньому?

Вид тварини	В середньому, об'єм в мл
А. Жеребець	1) 1-2
Б. Бугай	2) 4-5
В. Баран	3) 50-100
Г. Кнур	4) 200-400
Д. Гусак	5) 2
Е. Півень	6) 0,1
З. Кобель	7) 0,3

42. Що входить до складу сперми?

1. Білки (альбуміни, глобуліни, фібрин, амінокислоти, лізин, лейцин, аргінін, цистин);
2. Складні органічні сполуки (сечовина, холін, холестерин, лактоцидogen, молочна та лимонна кислоти);
3. Ліпіди (головне місце займає лецитин);
4. Біологічно активні речовини (ферменти, гормони, простагландини);
5. Вітаміни та їх попередники (А, С /аскорбінова кислота/, В1, В2, каротин, тощо).

43. Сперма яких видів самців багата на фруктозу?

- 1) сперма бугая;
- 2) сперма барана;
- 3) сперма жеребця;
- 4) сперма кнура.

44. Вкажіть місце де спермії набувають додаткового ліпопротеїдного покриття, що складається з білків та ліпідів, які містять фосфор. (цей покрив захищає спермії від шкідливої дії зовнішнього середовища)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

45. Як називається високочутлива частина спермія, що є резервуаром ферментів (містить фермент гіалуронідаза, яка розчиняє, розріджує речовини, що зв'язують між собою клітини променистого вінця яйцеклітини)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

46. Секрет якої придаткової статеві залози слабо кислої реакції (рН 6,4 – 6,8), в ньому багато білків, ліпідів, його характерними складниками його є фруктоза та лимонна кислота, а також шестиатомний спирт сорбіт і аскорбінова кислота?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

47. Секрет якої придаткової статеві залози слабо кислої реакції (рН 6,4 – 6,8), в ньому багато білків, ліпідів, його характерними складниками його є фруктоза та лимонна кислота, а також шестиатомний спирт сорбіт і аскорбінова кислота?

- 1) міхурцеподібної;
- 2) передміхурової;
- 3) цибулиних.

48. Секрет якої придаткової статеві залози лужний і активізує рух спермій, виділяє в сперму білки, ферменти (фосфатази), простагландини, антаглютиніни?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

49. Секрет якої придаткової статеві залози лужний і активізує рух спермій, виділяє в сперму білки, ферменти (фосфатази), простагландини, антаглютиніни?

- 1) міхурцеподібної;
- 2) передміхурової;
- 3) цибулиних.

50. Секрет якої придаткової статеві залози клейкий, муцини-подібний (рН 7,8-8,0), утворює біологічну пробку в шийці матки, яка зменшує витікання сперми (в секреті багато іонів металів, особливо натрію, кальцію та магнію)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

51. Секрет якої придаткової статеві залози клейкий, муцини-подібний (рН 7,8-8,0), утворює біологічну пробку в шийці матки, яка зменшує витікання сперми (в секреті багато іонів металів, особливо натрію, кальцію та магнію)?

- 1) міхурцеподібної;
- 2) передміхурової;
- 3) цибулиних.

52. Чим обумовлене довготривале зберігання своїх властивостей сперміями в придатках сім'яників?

- 1)пониженою температурою;

- 2) анаеробними умовами;
- 3) слабо кислою реакцією;
- 4) оптимальним осмотичним тиском;
- 5) забезпеченням поживними речовинами;
- 6) своєчасним виведенням продуктів обміну (за рахунок рясного кровопостачання).

53. Виберіть вид самок та вкажіть час настання у них статевої зрілості?

А. Телиця	1. 6-9 міс.
Б. Кобила	2. 5-8 міс.
В. Свиня	3. 16-18 міс
Г. Вівця	
Д. Коза	

54. Виберіть вид самок та вкажіть час настання у них фізіологічної зрілості?

А. Телиця	1. 16-18 міс
Б. Кобила	2. 9-12 міс.
В. Свиня	3. 12-18 міс.
Г. Вівця	4. 3 роки

55. Як називається процес утворення жіночих статевих клітин (овогоній, оогоній), який починається ще в ембріональний період?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

56. Які ви знаєте стадії оогенезу?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь трьома словом)

57. Який має розмір граафів фолікул у самок?

А. Корова	1. 0,8–1,2 см;
Б. Кобила	2. 0,5–0,7 см;
В. Свиня	3. 1,2 см;
Г. Вівця, коза	4. 3–6 см.

58. Як називається вихід яйцеклітини з фолікула яєчника?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

59. Чим може завершуватися дозрівання фолікула?

- 1) овуляцією;
- 2) атрезією;
- 3) лютеїнізацією.

60. У яких тварин овуляція у тварин може бути спонтанною або спровокованою?

А. Корова Б. Кобила В. Свиня Г. Вівця, коза Д. Кролиця Е. Кішка Ж. Верблюдиця	1. Спонтанна овуляція; 2. Спровокована овуляція.
---	---

60. Як називається овуляція, що не пов'язана з статевим актом і спостерігається у більшості видів тварин?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

61. Як називається рефлекторна овуляція, що відбувається після статевого акта чи нейро–сексуального подразнення геніталій?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

62. Як називається рефлекторна овуляція, що відбувається після статевого акта чи нейро–сексуального подразнення геніталій?

- 1) спонтанна;
- 2) рефлекторна (спровокована);

63. Що згодом утворюється у яєчника після проривання фолікула, зменшення його в розмірі, заповненні його порожнини кров'ю, проростанні у товщу тромбу сполучнотканинних трабекулів, секрецією лютеоцитів, у цитоплазмі останніх нагромаджуються каротин та ксантофіл?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

64. Розставте у відповідності до латинські назви до українських назв статевих органів самок?

А. Піхва;	1. ovaria;
Б. Матка;	2. vaginae;
В. Переддвер'я піхви;	3. uterus;
Г. Яйцепровід;	4. cunnus;
Д. Статеві губи;	5. vestibulum;
Е. Яєчник;	6. salpinx;
Ж. Клітор.	7. vulvae.

65. Вкажіть латинську назву яйцепроводу?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь декількома словами)

66. Вкажіть латинську назву яєчника?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь декількома словами)

67. Вкажіть форму яєчників у самок різних видів тварин?

А. Корова	1. бобоподібна;
Б. Кобила	2. еліпсоїдна;
В. Свиня	3. овальна;
Г. Вівця, коза	4. гроноподібна.

67. Вкажіть форму рогів матки у різних видів тварин?

А. Корова	1. плоскі;
Б. Кобила	2. кишкоподібні;
В. Свиня	3. зігнуті, як баранячі роги;
Г. Сука	4. прямі вузькі.

68. Вкажіть стадії овогенезу?

- 1) стадія зародження;
- 2) стадія розмноження;
- 3) стадія росту;
- 4) стадія дозрівання;
- 5) стадія виділення.

69. Як називається комплекс фізіологічних та морфологічних змін, що відбуваються у статевій системі та в організмі невагітної самки від однієї овуляції до наступної?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

70. Хто з дослідників дав фізіологічне обґрунтування статевої циклічності і запропонував першу класифікацію статевого циклу?

- 1) Маршал;
- 2) Хіпп;
- 3) Студенцов;
- 4) Братанов.

71. Який статевий цикл притаманний для всіх ссавців за винятком людини (він супроводжується *еструсною поведінкою*, за якою настає овуляція)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

72. Який статевий цикл властивий для жінок, овуляція в яких проходить посередині між двома періодами маткової кровотечі без змін у поведінці?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

73. Розставте у відповідності до ознак статевих циклів?

А. Поліестральний (поліциклічний) статевий цикл	1. статевий цикл проходить у вигляді кількох тічок певної пори року (кобила, вівця, коза, кішка, верблюдиця);
Б. Диестральний (моноестральний)	2. циклічна активність зберігається протягом всього року, якщо не настає запліднення. Такий цикл властивий для корови, свині, миші;
В. Сезонно-поліестральний	3. два чи більше статевих цикли (пізно взимку або наприкінці літа) буває у сук і диких тварин. Інколи у собак буває 3-4 цикли. Пору року, коли у них спостерігається статеві активність, називається статевим сезоном;

73. Розставте у відповідності тварин х характерним статевим циклом?

А. Поліестральний (поліциклічний) статевий цикл;	1. (кобила, вівця, коза, кішка, верблюдиця);
Б. Диестральний (моноестральний);	2. корова, свиня;
В. Сезонно-поліестральний.	3. у сук і диких тварин.

74. Розставте у відповідності тварин за ритмом статевої циклічності?

А. Моноциклічні;	1. Більшість свійських тварин;
Б. Поліциклічні;	2. Дикі тварини;
В. Поліциклічні з статевим сезоном.	3. Вівці, кози.

75. Розставте у відповідності до класифікації статевого циклу за Уолтером Хіпом (1898)?

А. Проеструм (prooestrus)	1. період активного жовтого тіла, що супроводжується зворотним розвитком статевих органів та спокійною поведінкою тварини;
Б. Еструс (oestrus)	2. коротка перехідна стадія, що співпадає з утворенням у яєчнику на місці фолікула, що овулював, жовтого тіла;
В. Метеструм (metoestrus)	3. стадія вираженої статевої активності, коли морфологічні зміни у статевій системі доповнюються активною секрецією маткових

	залоз, виділенням назовні тічкового слизу і змінами поведінки тварини;
Г. Дієструм (dioestrum)	4. передтічкова, підготовча стадія, коли статеві органи перебувають під домінуючим впливом граафового фолікула, а секреторна активність жовтого тіла поступово знижується.

76. Розставте у відповідності до запропонованих класифікацій статевого циклу?

А. За Хіппом Б. За Студенцовим В. За Братановим	1. проєструм, еструс, метеструм, дієструм; 2. фолікулінова та лютеїнова фази; 3. стадія збудження, гальмування та зрівноваження;
---	--

77. Яка стадія статевого циклу за Студенцовим характеризується ознаками тічки, загального збудження, статевої охоти, овуляції

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

78. Вкажіть феномени стадії збудження статевого циклу за Студенцовим?

- 1) тічка;
- 2) загальне збудження;
- 3) статеві охота;
- 4) овуляція;
- 5) статевий потяг до самця;
- 6) часте сечовиділення.

79. Як називається позитивна статеві реакція самки на самця, яка намагається наблизитися до нього, приймає позу для статевих актів, часто здійснює акт сечовипускання з послідовними ритмічними скороченнями статевих губ, допускає садку і статевий акт (за класифікацією Студенцова)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

80. Як називається позитивна статеві реакція самки на самця, яка намагається наблизитися до нього, приймає позу для статевих актів, часто здійснює акт сечовипускання з послідовними ритмічними скороченнями статевих губ, допускає садку і статевий акт (за класифікацією Студенцова)?

- 1) тічка;
- 2) загальне збудження;
- 3) статеві охота;
- 4) овуляція.

81. Як називається статевий цикл, стадія збудження якого проявляється чотирма ознаками (феноменами) – тічкою, загальним збудженням, охотою та овуляцією?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

82. Розставте у відповідності до неповноцінних статевих циклів?

А. Анастральним Б. Ареактивним В. Алібідним Г. Ановуляторним	1. без охоти; 2. без загальної реакції; 3. безтічковим; 4. без овуляції.
---	---

83. Як називається статевий цикл у якому відсутній феномен тічки?

1. Анастральним;
2. Ареактивним;

3. Алібідним;
4. Ановуляторним.

84. Як називається статевий цикл у якому відсутній феномен статевої охоти?

1. Анастральним;
2. Ареактивним;
3. Алібідним;
4. Ановуляторним.

85. Як називається статевий цикл у якому відсутній феномен загальної реакції?

1. Анастральним;
2. Ареактивним;
3. Алібідним;
4. Ановуляторним.

86. Як називається статевий цикл у якому відсутні феномени охоти та загальної реакції?

1. Анастрально-ановуляторний;
2. Ареактивно-анестральний;
3. Алібідно-ановуляторний;
4. Ановуляторно-анестральний;
5. Анастрально-алібідний.

87. Як називається статевий цикл у якому відсутні феномени охоти і тічки?

1. Анастрально-ановуляторний;
2. Ареактивно-анестральний;
3. Алібідно-ановуляторний;
4. Ановуляторно-анестральний;
5. Анастрально-алібідний.

88. Як називається статевий цикл у якому відсутні феномени охоти і овуляції?

1. Анастрально-ановуляторний;
2. Ареактивно-анестральний;
3. Алібідно-ановуляторний;
4. Ановуляторно-анестральний;
5. Анастрально-алібідний.

89. Як називається поступове згасання статевої функції у старих тварин (стареча неплідність)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

90. Що з нижченаведеного може використовуватися для виявлення ознак тічки, охоти, овуляції?

1. Безпосереднє спостереження за тваринами (візуальне дослідження) протягом трьох разів на день;
2. Використання пробників; (вазектомованих чи з відведеним набік
3. Вимірюванням електричного опору слизової оболонки піхви та присінку піхви;
4. Ректальна оцінка стану фолікула;
5. Гормональні дослідження крові чи молока на вміст прогестерону,
6. Фіксація на одній з кінцівок корови педометра для реєстрації змін її рухливості;
7. Використання собак, спеціально натренованих на виявлення феромонів.

91. Яка тривалість статевого циклу у корови?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

92. Яка тривалість статевого циклу у свині?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

93. Яка тривалість статевого циклу у кобили?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

94. Яка тривалість статевого циклу у кози?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

95. Яка тривалість статевого циклу у вівці?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

96. Яка тривалість статевого циклу у суки?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

97. Яка тривалість статевого циклу у кішки?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

98. Яка тривалість статевого циклу у кролиці?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

99. На яку добу після родів виникає стадія збудження статевого циклу у корів?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

100. На яку добу після родів виникає стадія збудження статевого циклу у кіз?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

101. На яку добу після родів виникає стадія збудження статевого циклу у овець?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

102. На яку добу після родів виникає стадія збудження статевого циклу у свиней?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

103. На яку добу після родів виникає стадія збудження статевого циклу у кобил?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

104. На яку добу після родів виникає стадія збудження статевого циклу у кролиць?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь цифрами)

Питання для тестового контролю. Модуль “Акушерство”.**1. Як називається складний фізіологічний процес в організмі самки, пов'язаний з плононосінням, що проходить з моменту запліднення до родів?**

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

2. Виберіть вид тварин та назву специфічного терміну вагітності?

А. Корова	1. Поросність
Б. Кобила	2. Суягність
В. Свиноматка	3. Кітність
Г. Вівця	4. Жеребність
Д. Кішка	5. Тільність
Е. Сука	6. Сукрільність
З. Кролиця	7. Щенність

3. Класифікуйте періоди утробного розвитку?

А. За Шмідтом	1. Ембріональний, фетальний, постфетальний
Б. За Студенцовим	2. Рання ембріональна, ембріо-плацентарна, плодова
В. За Яблонським	3. Зародковий, передплодовий, плодовий

4. Класифікуйте види вагітності?

А. За часом настання	1. Патологічна, фізіологічна
Б. За кількістю плодів	2. Первина, вторинна
В. За перебігом	3. Одноплідна, багатоплідна

5. Яка тривалість знаходження ембріону в яйцепроводі?

А. Корова	1. 50 год
Б. Кобила	2. 72 год
В. Свиноматка	3. 90 год
Г. Вівця	4. понад 150 год
Д. Сука, Кішка	5. 98

6. Як називається процес занурення зародка у слизову оболонку матки?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

7. Вкажіть час імплантації ембріона у різних видів тварин?

А. Корова, вівця	1. на 40 день
Б. Кобила	2. на 13 день
В. Свиня	3. на 17-32 день
Г. Сука	4. на 16-17 день

8. Як називається процес утворення плодових оболонок?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

9. Як називається водна оболонка?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

10. Як називається сечова оболонка?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

11. Як називається судина оболонки?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

12. Як називається сечова протока, що відходить від алантоїса?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

13. Як називають комплекс тканинних утворень на хоріоні плода і слизовій оболонці матки, через який здійснюється зв'язок плода з організмом матері і забезпечуються обмін речовин у період утробного розвитку?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

14. Віднесіть до самки кожного виду тварин притаманний тип плаценти (за розміщенням ворсинок)?

А. розсіяну (дифузну)	1. Собаки, кішки
Б. множинну (котиледонну)	2. Кобили, ослиці, верблюдиці, свині

В. зональну (кільцеву або пояскоподібну)	3. Ллюдина, кролі, морські свинки
Г. дископодібна	4. Корови, вівці, кози

15. Класифікуйте плаценти за характером зв'язку плодової і материнської частин плаценти ?

А. Ахоріальна	1. (кобила, свиня);
Б. Епітеліохоріальна	2. (кенгуру, кити);
В. Десмохоріальна (сполучнотканинна)	3. (жуйні);
Г. Гемохоріальна	4. (м'ясоїдні);
Д. Ендотеліохоріальна	5. (примати).

16. Класифікуйте плаценти за типом відокремлення у період родів?

А. Відпадаюча	1. жуйні, кенгуру, кити);
Б. Невідпадаюча	2. примати, кролиці, гризуни;

17. Розставте тривалість вагітності у різних видів тварин (дів)?

А. Корова	1. 365
Б. Вівця, коза	2. 380
В. Свиня	3. 340
Г. Кобила	4. 114
Д. Ослиця	5. 150
Е. Верблюдиця	6. 285
Ж. Кролиця	7. 58
З. Кішка	8. 30

18. Як називається метод визначення вагітності, що базується на врахуванні реакції самки на самця, або самця на самку?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

19. Як називається метод діагностики вагітності, який здійснюється методом промацування черевної стінки корів на 6-7 міс?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

20. Як називається метод клінічного дослідження корів та кобил, запропонований у 20 роках 19 сторіччя Мишкіним та Тарасевичем?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

21. Який клінічний метод діагностики вагітності у корів базується на визначенні локалізації шийки матки, розміру, плацентом, вібрації маткових артерій?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

22. Як називаються періоди у розвитку ембріона і плода, коли їх чутливість підвищується, а адаптаційні можливості знижуються, і вони стають особливо легко вразливими?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

23. Розставте залежно від часу настання критичні періоди розвитку ембріону та плода у корів за Неждановим?

А. Формування найважливіших функціональних систем плода і завершення органогенезу.

Б. Період бластогенезу, коли ембріон виходить з прозорої оболонки (перетворення морули у бластулу.
В. Період імплантації і плаценти-утворення.
Г. Період формування і становлення фетоплацентарної системи

24. Як називається синдром, обумовлений морфофункціональними змінами у плаценті, котрий являє собою результат складної реакції плода і плаценти на різні патологічні стани материнського організму.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

25. Яка плацентарна недостатність виникає при формуванні плаценти, у період імплантації, раннього ембріогенезу і плацентації, і зазвичай закінчується абортom?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

26. Яка плацентарна недостатність виникає при вже сформованій плаценті під впливом екзогенних відносно до плода чинників, які надходять від організму матері?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

27. Дайте визначення синдрому поліорганної функціональної недостатності у результаті перебудови білків крові, що розвивається як патологічна відповідна реакція організму на вагітність і, як правило, проходить після її закінчення або у ранньому післяродовому періоді?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

28. Які захворювання можуть бути причиною пізніх токсикозів?

1	набряк вагітних
2	нефропатія вагітних
3	залежування вагітних
4	передчасні перейми і потуги (загроза переривання вагітності)
5	остеодистрофія (остеомаліяція)

29. Як називаються речовини, що мають гальмівний вплив на скорочення міометрію (в основному це в-адреноміметики і блокатори α -адренорецепторів), які розслаблюючи міометрій, розширюють артеріоли, збільшують кровоток і таким чином покращують матково-плацентарний кровообіг?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

30. Як називається захворювання вагітних, що супроводжується скупчення трансудату в шкірі та підшкірній клітковині задніх кінцівок та нижньої черевної стінки з явищами венозного застою?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

31. Як називається симптомокомплекс ряду розладів функції руху, що виникає у глибоковагітних тварин внаслідок відсутності моціону, незбалансованої годівлі та інших огріхів утримання?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

32. Як називається захворювання вагітних тварин при якому родова діяльність розпочинається задовго до закінчення терміну вагітності?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

33. Що з нижченаведеного може викликати передчасні перейми та потуги?

- 1)гіпофункція жовтого тіла або недостатня виробка фетоплацентарною системою прогестерону;
- 2)подразнення холінергічної іннервації матки при переляку, ударах, згодовуванні холодного, промерзлого, або недоброякісного корму, враженого грибком, цвілью;
- 3) естрогенізація матки при згодовуванні кормів, які містять велику кількість фітоестрогенів.
- 4)вади розвитку матки, її перерозтягування при багатоплідності і багатоводді.

34. Які групи фармакологічних препаратів слід вводити в організм вагітної самки при загрозі переривання вагітності (передчасних перейм та потуг)?

1	токолітики
2	спазмолітики
3	полівітамінні препарати
4	гестагени
5	естрогени
6	простагландини

35. Як називається вихід вагітної матки за межі черевної порожнини без розриву очеревини?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

36. Дайте правильне визначення різновидам позаматкової (ектопічної) вагітності?

А. Яєчникова вагітність (gr. ovarialis)	1. Зустрічається внаслідок порушення перистальтики або прохідності яйцепроводів
Б. Трубна вагітність (gr. tubaria)	2. Приживлення ембріона до будь-якого серозного покриву внаслідок порушень міграції яйцеклітини. Трапляється у кролиць, кішок, свиней, овець і корів
В. Черевна вагітність (gr. abdominalis)	3. Запліднення яйцеклітини в яєчнику, без овуляції. Реєструються поодинокі випадки у корів на 2-2,5 міс. і у кобил на 3-му тижні вагітності. При цьому ембріони знаходяться у порожнині кістозно зміненого яєчника

37. Як називається захворювання, що супроводжується проявом зовнішніх ознак вагітності наприкінці її фізіологічного терміну, після статевої охоти, яка пройшла без осіменіння або з непродуктивним осіменінням?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

38. Яке захворювання можна запідозрити у суки з такими симптомами (збільшується живіт, матка і молочні залози, починається секрція молока, розвивається набряк вульви, проявляються материнські інстинкти (підготовка гнізда-лігва, небажання залишати житло, гра з м'якими іграшками, а через 1-2 тижні ці ознаки затухають)?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь двома словами)

39. Що з наведеного може використовуватися при лікуванні сук з несправжньою вагітністю?

1	токолітики
2	заспокійливі
3	обмеження водопою
4	антигалактогени (пригнічують молокоутворення)
5	тканині препарати
6	простагландини у невеликих дозах для розсмоктування жовтих тіл

8. Методи навчання

Форми та методи навчання:

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- практичні (метод справ, лабораторна робота, практична робота).

9. Форми контролю

Форми організації контролю знань, система оцінювання – контроль знань здійснюється шляхом виконання студентами практичних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за європейською кредитно-трансферною системою.

Поточний контроль знань студентів здійснюється на практичних заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку (у 5-му семестрі) екзамену (6-й семестр) в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

- 1 Слепченко В.М. Отримання сперми, її оцінка та технологія штучного осіменіння самок. – К.: ТОВ “ Анва-прінт”, 2010. – 178 с.
- 2 Слепченко В.М., Бриль В.С. та ін. Визначення концентрації спермійв у спермі плідників с-г тварин. К.,УДАУ, 1993. – 14 с.
- 3 Бородиня В.І. Розморожування сперми плідників сільськогосподарських тварин. Техніка безпеки і правила роботи з кріогенним обладнанням". – ТОВ "Анва-принт", 2010 – 53 с.
- 4 Бородиня В.І. Оціна якості сперми плідників за виживанням спермійв. Метдика визначення мікробного забруднення, колі-титру і колі-індексу сперми. Тов."Анва-принт" 75 с.
- 5 Бриль В.С., Бородиня В.І. та ін. Будова штучних вагін їх складання та підготовка для взяття сперми від плідників с-г тварин. К.,УДАУ, 1993.
- 6 Бриль В.С., Лакатош В.М. та ін. Приготування розчинів , тампонів, серветок. Знезараження їх та інструментів, що застосовуються у штучному осіменінні. К., НАУ, 1997.
- 7 Бриль В.С., Лакатош В.М. та ін. Мікроскопічна оцінка якості сперми за густиною та активністю спермійв. К.,НАУ, 1997.
- 8 Бриль В.С., Лакатош В.М. та ін. Технологічні та ветеринарно-санітарні правила роботи із спермою.Оцінка еякуляту за об'ємом, кольором, запахом та консистенцією. К.,НАУ, 1997.
- 9 Лакатош В.М., Підопригора Г.І та ін. Вивчення плодових оболонок, навколоплідних рідин та пупкового канатика у тварин. К.,НАУ, 1996.
- 10 Бриль В.С., Слепченко В.М. та ін. Експрес-методи лабораторної діагностики маститів у корів.К.,УДАУ.,1993.
- 11 Бриль В.С., Слепченко В.М. та ін. Технологічні та ветеринарно-санітарні правила роботи зі спермою. Оцінка якості еякулятів за об'ємом, кольором, запахом та консистенцією.- К.: НАУ,1998.-14 с.
- 12 Бородиня В.І., Любецький В.Й. та ін. Вивчення впливу фізичних та хімічних факторів на життєздатність спермійв.- К.: НАУ,1998.-20 с.
- 13 Любецький В.Й., Михайлюк М.М. та ін Класичні та удосконалені методи оваріогістеректомії у сук та кішок.- К.: НАУ,2001.- 14 с.

- 14 Любецький В.Й., Жук Ю.В. та ін. Діагностування та лікування захворювань дійок вимені у корів.- К.: НАУ, 2001.-16 с.
- 15 Слепченко В.М. Бородиня В.І та ін. Визначення кількості живих та патологічних форм спермій у спермі.- К.: НАУ, 2001.-16 с.
- 16 Любецький В.Й., Михайлюк М.М. та ін. Діагностика та лікування родової та післяродової патології у високопродуктивних молочних кіз.- К.: НАУ, 2001.-14 с.

12. Рекомендована література

Основна.

1. Яблонський В.А. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. / Яблонський В.А., Хомин С.П., Калиновський Г.М. та ін. // Вінниця: Нова Книга, 2011. – 600 с.
2. Яблонський В.А. Біотехнологія відтворення тварин / В.А. Яблонський. – К.: Арістей, 2004. – 296 с.
3. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин / В.А. Яблонський. – К., Урожай, 2002. – 319 С.
4. Ветеринарное акушерство и гинекология. / А.П. Студенцов. В.С. Шипилов, Л.Г. Субботина, О.Н. Преображенский [Под ред. В.С. Шипилова 6-е изд. испр. и доп]. – М.: Агропромиздат, 1986. – 480 с.

Додаткова.

1. Ветеринарна перинатологія / В.П. Кошовий, М.М. Іванченко, П.М. Склярів та ін. – Харків: в-во Шейниной Е.В., 2008. – 465 с.
2. Гришко Д. С. Лекції з ветеринарного акушерства / Д.С. Гришко – Харків : Прапор, 2003. – 398 с.
3. Косенко М.В. Відтворення молочного поголів'я / М.В. Косенко, Б.М. Чухрій, О.І. Чайковська. – Львів: Українські технології, 2005. – 228 с.
4. Журавель М.П. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин / М.П. Журавель, В.М. Давиденко. К.: Видавничий дім „Слово”, 2005. – 336 с.
5. Завірюха В. Патологія органів розмноження та стимуляція продуктивності корів / В. Завірюха, Б. Куртяк. – Львів» ТеРус», 1999. – 148 с.
6. Косенко М.В. Диспансеризація в системі профілактики неплідності і контролю відтворної функції сільськогосподарських тварин / М.В. Косенко. – К.: Урожай, 1995. – 232 с.
7. Справочник по ветеринарному акушерству / Г.В. Зверева, В.Н. Олескив, С.П.Хомин[и др.]; Под ред. Г.В.Зверевой. – К.: Урожай, 1985. – 280 с.
8. Фахові журнали і збірники наукових праць навчальних та науково-дослідних організацій.
9. Літературні джерела у мережі інтернет.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://diseasecattle.ru/>
2. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/nd/> – Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України
3. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <http://elibrary.ru/>. – Наукова електронна бібліотека.

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету

акад. НААН України Цвіліховоський М.І.

(к.вет.н., доцент Вальчук О.А.)

Число тижнів	30
Лекцій	45
Лабораторні заняття	90
Практичні заняття	
Самостійна робота	45
Всього	180

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

для ОС“Бакалавр”

спеціальність 211 – “Ветеринарна
медицина”

3 дисципліни “Практичне акушерство,
гінекологія та штучне осіменіння
сільськогосподарських тварин”

Факультет “Ветеринарної медицини”

5, 6 семестр

2019 -2019 навчальний рік

Ти жні	Лекції	к-	Лабораторні заняття	к- кість	Самостійна робота	к- кість
1 тиждень	ТЕМА 1. Вступ. Морфологічна структура та фізіологічна функція органів статеві системи самців. 1. Зміст дисципліни. 2. Досягнення вітчизняних і зарубіжних учених з питань акушерства, гінекології і штучного осіменіння тварин. Школи акушерів України. 3. Статева і племінна зрілість самців. 4. Сперматогенез та сперміогенез.	2	Тема 1. Особливості будови штучних вагін та послідовність складання і підготовка до отримання сперми.	2	Анатомо-топографічні особливості будови статевих органів самців с.-г. тварин (опитування) Приготування розчинів, тампонів, серветок, фільтрів. Стерилізація інструментів, розчинів, посуду, вазеліну та інших матеріалів, які використовують у штучному осіменінні тварин.	1

	5.Статеві рефлекси та їх прояв. 5.Причини гальмування статевих рефлексів 6.Значення штучного осіменіння.				(опитування)	
2 тиждень	ТЕМА 2. Фізіологічні основи і техніка отримання сперми від плідників 1.Методи отримання сперми від плідників. 2.Фізіологічні основи отримання сперми. 3.Санітарно-гігієнічні вимоги до взяття сперми. 4.Фізіологічні основи використання племінних плідників. Правила поводження з плідниками.	2	Тема 2. Технологічні та ветеринарно-санітарні правила роботи із спермою. Оцінка еякуляту за об'ємом, кольором, запахом та консистенцією. Мікроскопічна оцінка сперми за активністю та густотою.	2		
3 тиждень	ТЕМА 3. Фізіологія і біохімія сперми. 1.Сперма і її утворення. 2.Будова спермій і їх хімічний склад. 3.Властивості спермій. 4.Плазма сперми. 5.Енергетичні процеси у сперміях. 6.Секрети додаткових статевих залоз та їх роль.	2	Тема 3. Розморожування сперми бугая. Методи визначення концентрації спермій у спермі плідників с.-г. тварин. Визначення кількості живих та патологічних форм спермій	2	Фізіологічні типи сперми. Анабіоз спермій та його значення.	1
4 тиждень	ТЕМА 4. Способи зберігання та транспортування сперми. 1.Умови і тривалість зберігання спермій у придатках сім'яника та причини їх загибелі поза організмом. 2. Короткотривале зберігання сперми плідників. 3. Довготривале зберігання сперми плідників у рідкому азоті. 4. Обладнання для заморожування, зберігання і транспортування сперми. 5. Контроль за якістю сперми в спермобанках і на пунктах штучного осіменіння.	2	Тема 4. Оцінка якості сперми за виживанням спермій. Методика визначення мікробного забруднення, колі-титру і колі-індексу сперми.	2	Вивчення впливу на сперму хімічних та фізичних факторів.	1
5 тиждень	ТЕМА 5. Морфологічна структура та фізіологічна функція органів статевої системи самок. 1.Статева та фізіологічна зрілість самок і фактори, що впливають на їх прояв. 2.Дозрівання і атрезія фолікулів. 3.Овогенез і овуляція. 4.Жовте тіло, його види, розвиток і функція.	2	Тема 5. Склад розбавників для сперми різних видів тварин. Техніка безпеки при роботі з кріогенним обладнанням. Показники сперми, придатної до розбавлення. Розрахунок кількості спермодоз, які можна приготувати з одного еякуляту.	2		

6 тиждень	ТЕМА 6. Статевий цикл самок. 1.Визначення і класифікація статевих циклів. 2. Характеристика статевого циклу за Хіпом. 3. Стадії статевого циклу за А.П.Студенцовим. 4. Видові особливості феноменів стадії збудження статевого циклу. 5. Методи діагностики феноменів стадії збудження статевого циклу.	2	КОЛОКВІУМ 1 (усно).	2		
7 тиждень	ТЕМА 7. Фізіологія осіменіння самок. 1. Статевий акт, його видові особливості. 2. Статеві рефлекси. 3. Типи природного осіменіння, виживання спермій у різних ділянках статевої системи самок. 4. Організація штучного осіменіння та ветеринарний і зоотехнічний контроль за його проведенням.	2	Тема 6. . Визначення оптимального часу осіменіння корів. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння корів візуально-та мано-цервікальним методами (вправи на фантомі).	2	Анатомо-топографічні особливості будови статевих органів самок с.-г. тварин (опитування)	1
8 тиждень	ТЕМА 8. Запліднення та ембріогенез 1.Суть запліднення і біологічні механізми, що забезпечують зустріч гамет. 2.Динаміка процесу запліднення. 3.Нідація і розвиток зиготи. 4. Періоди утробного розвитку	2	Тема 7. Визначення оптимального часу осіменіння кобил. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння кобил візо - та мано-матковим методами (вправи на фантомі).	2	Осіменіння тварин сексованою спермою	1
9 тиждень	Тема 9. Фізіологія вагітності. 1.Плацентація і біологічне значення плодових оболонок і їх рідин. 2.Плацента її структура і функції. 3.Особливості розвитку плода. 4.Тривалість вагітності	2	Тема 8. Визначення оптимального часу осіменіння овець та кіз. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння овець та кіз візуально-цервікальним та піхвовим методами (вправи на фантомі).	2	Особливості штучного осіменіння птиці. (опитування)	1
10 тиждень	ТЕМА 10. Діагностика вагітності. 1. Значення своєчасної діагностики вагітності і неплідності тварин. 2. Морфофункціональні зміни в організмі самки під час вагітності. 3. Класифікація методів діагностики вагітності.	2	Тема 9. Визначення оптимального часу осіменіння свиноматок. Підготовка інструментів, тварин та техніка осіменіння свиноматок фракційним та нефракційним методами (вправи на фантомі)	2	Методика організації штучного осіменіння приватними підприємствами і пунктами штучного осіменіння.	1
11 тиждень	ТЕМА 11. Патологія вагітності. 1. Критичні періоди вагітності. 2. Плацентарна недостатність.	2	Тема 10. Підготовка інструментів та техніка	2		

	3. Токсикози вагітних. 4. Передчасні перейми і потути. 5. Маткова кровотеча. 6. Маткова грижа. 7. Позаматкова і несправжня вагітність.		штучного осіменіння сук, кішок та кролів.			
12 тиждень	Тема 12. Аборт. 1. Визначення, розповсюдження і економічні збитки від абортів. 2. Класифікація абортів. 3. Наслідки абортів і необхідна допомога. 4. Незаразні аборти. 5. Інфекційні та інвазійні аборти. 6. Утробна інфекція. 7. Заходи боротьби з профілактики абортів у утробної інфекції.	2	КОЛОКВІУМ 2 (усно)	2	.	
13 тиждень	Тема 13. Роди у тварин. 1. Визначення і термінологія родів. 2. Біологічні механізми виникнення і регуляції ритму родової діяльності. 3. Передвісники родів. 4. Об'єкт родів, родові шляхи та сили які обумовлюють роди. 5. Стадії родів та видові особливості перебігу їх у тварин 6. Підготовка тварин до родів, догляд за новонародженим та породіллю.	2	Тема 11. Анатомо-топографічні зміни в статевих органах і усьому організмі самок свійських тварин під час вагітності.	2		
14 тиждень	Тема 14. Патологія родів. 1. Поняття "патологічні роди". Класифікація, поширеність і причини патологічних родів. 2. Розрив матки, шийки матки. 3. Розрив піхви, вульви, промежини. 4. Травма тканин тазового пояса. 5. Виродливість як причина патологічних родів 6. Профілактика патології родів.	2	Тема12. Вивчення плідних оболонок і пупкового канатика, плацент та кровообігу плодів різних видів с.-г. тварин.	2	Визначення віку абортіваних плодів і життєздатності новонароджених тварин.	1
15 тиждень	Тема 15. Оперативне акушерство. 1.Суть і специфіка оперативного акушерства, його основні завдання. 2.Кесарів розтин у тварин. 3.Гістероектомія. 4.Ампутація випалої матки	2	Тема 13. Клінічні методи діагностики вагітності та неплідності самок с.-г. тварин. (Допуск до заліку.)	2	.	
16 тиждень	Тема 16. Фізіологія післяродового періоду 1. Поняття про післяродовий період. 2. Інволюція статевих органів. 3. Перебіг післяродового періоду у тварин.	2	Тема 14. Методика ректального дослідження органів статеві системи у самок с.-г. тварин. Методика визначення вагітності у корів та кобил ректальним методом (вправи на відкритому і закритому фантомах).	2	Виїзне заняття в НДГ НУБіП України	6

	4. Показники фізіологічного перебігу і закінчення післяродового періоду.		Тема 15. Лабораторні методи визначення вагітності у тварин.	2		
17 тиждень			Тема 16. Діагностика, лікування та профілактика набряків вагітних, вивертання та випадіння піхви, несправжніх перейм та потуг. Грижа (кила) матки.	2	Анатомо-топографічні особливості новонароджених тварин.	1
			КОЛОКВІУМ 3 (усний).	2		
18 тиждень	Тема 17. Патологія післяродового періоду у тварин. 1. Залежування після родів. 2. Субінволюція матки. 3. Післяродова інфекція та інтоксикація. 4. Післяродові запалення матки – метрит. 5. Поїдання посліду і приплоду. 6. Післяродова екламсія 7. Післяродовий невроз.	2	Тема 17. Клінічне дослідження тварин перед родами, під час родів.	2	Сонографічна діагностика вагітності.	2
			Тема 18. Основні принципи надання акушерської допомоги тваринам (вправи на відкритому і закритому фантомах).	2		
19 тиждень			Тема 19. Акушерські інструменти, їх підготовка та застосування під час надання акушерської допомоги тваринам.	2		
			Тема 20. Діагностика і надання допомоги під час патологічних родів. Частина 1. (вправи на відкритому і закритому фантомах).	2		
20 тиждень	Тема 18. Хвороби новонароджених. 1. Морфо-фізіологічні особливості новонароджених тварин. 2. Класифікація хвороб новонароджених тварин. 3. Гіпоксія. 4. Асфіксія, її клінічні форми. 5. Гіпотрофія. 6. Затримання меконію. 7. Кровотеча із судин кукси пупка. 8. Запалення пупка. 9. Нориця урахуса.	2	Тема 21. Діагностика і надання допомоги під час патологічних родів і виродковостях плодів. Частина 2. (вправи на відкритому і закритому фантомах).	2	Методика проведення фетотомії у великих тварин відкритим та закритим методами.	1
			Тема 22. Методика проведення кесаревого розтину у тварин.	2		
21 тиждень			Тема 23. Діагностика та лікування тварин із затриманням посліду.	2	Наркоз при акушерській патології і особливості його застосування у тварин різних видів. Ускладнення після акушерських операцій.	1
			КОЛОКВІУМ 4 (усно)	2		
22 тиждень	Тема 19. Фізіологія молочної залози. 1. Морфофункціональна характеристика молочної залози і її видові особливості. 2. Нейрогуморальна регуляція маммогенезу, лактогенезу і лактопоезу. 3. Еволюція та інволюція молочної залози.	2	Тема 24. Методи надання допомоги під час вивертання і випадання матки та піхви і післяродовому парезі у корів.	2	Візне заняття в НДГ НУБіП України	6
			Тема 25. Клінічне дослідження тварин в післяродовий період. Субінволюція матки.	2		

23 тиждень			Тема 26. Вульвіти, вагініти, цервіцити – діагностика, лікування та профілактика.	2		
			Тема 27. Клінічні та лабораторні методи діагностики метриту у тварин	2		
24 тиждень	Тема 20. Хвороби та аномалії молочної залози. Мастит. 1. Функціональні розлади молочної залози. 2.Мастопатія і новоутворення у молочній залозі. 3. Поширення і економічні збитки від маститу. 4. Класифікація маститу. 5. Етіологія і патогенез маститу. 6. Діагностика і диференціальна діагностика клінічного маститу. 7. Субклінічний мастит; і етіологія, патогенез і діагностика. 8. Особливості перебігу і терапії маститу у тварин інших видів. 9.Профілактика хвороб молочної залози.	2	Тема 28. Основні принципи лікування тварин з метритом (гострий, хронічний, субклінічний). Тема 29. Головні критерії життєздатності новонароджених тварин. Методи діагностики та лікування хвороб новонароджених. Комплексна профілактика неонатальної патології.	2		
25 тиждень			КОЛОКВІУМ 4 (усно). Тема 30. Хвороби дійок у корів. Методи лікування корів під час тугодійності, лактореї та поранень дійок і вимені.	2	Взаємозв’язок молочної залози і статеві системи	2
26 тиждень	Тема 21. Форми неплідності с.-г. тварин. 1.Поняття про неплідність і яловість. 2.Поширення і економічні збитки від неплідності. 3.Класифікація неплідності тварин.	2	Тема 31. Клінічні та лабораторні методи діагностики маститу у корів Тема 32. Основні принципи лікування корів за маститу (складання схем).	2 2	Застосування УЗД для діагностики патології матки у тварин.	2
27 тиждень		2	Тема 33. „Історія хвороби” у ветеринарному акушерстві і гінекології. Методика написання курсової роботи КОЛОКВІУМ 5 (усно). Тема 34. Діагностика та лікування тварин з функціональними розладами яєчників.	2 2	Вивчення фармакодинаміки лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні корів з маститами та їх ускладненнях.	1
28 тиждень	Тема 22. Симптоматична неплідність. 1.Неплідність обумовлена запальними процесами зовнішніх статевих органів. 2.Хвороби шийки матки. 3.Хвороби матки, яйцепроводів і яєчників, що приводять до неплідності.	2	Тема 35. Діагностика та лікування інфекційних та інвазійних хвороб тварин, що вражають статеву систему Тема 36. Методика виготовлення тканинних препаратів за В.П.Філатовим і їх застосування в акушерстві та гінекології.	2 2	Виїзне заняття в НДГ НУБіП України	6
29 тиждень	5.Інфекційні та інвазійні хвороби як причини неплідності. 6.Функціональні розлади в матці та яєчниках.		Тема 37. Застосування новокаїнотерапії при лікуванні акушерських та гінекологічних хвороб.	2	Неспецифічна терапія при акушерській і гінекологічній патології у тварин	4

	7.Профілактика симптоматичної неплідності.		Тема 38. Складання схеми акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів у господарстві та методика її проведення. Аналіз результатів акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів. Методика підрахунку економічних збитків від неплідності у корів.	2		
30 тиждень	Тема 23. Акушерська і гінекологічна диспансеризація. 1. Призначення і принципи акушерської і гінекологічної диспансеризації. 2. Діагностичні, профілактичні та лікувальні заходи.	2	КОЛОКВІУМ 6 (усний). Допуск до іспиту.	2	Проведення аналізу неплідності корів в господарствах із журналів “Штучного осіменіння та отелень корів і телиць” реальних тваринницьких господарств.	2

Лектор: к.вет.н., доц. Вальчук О.А. _____

Конспекти лекцій відповідального за викладання дисципліни науково-педагогічного працівника (у т.ч. їх електронні варіанти)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З Біотехнології відтворення тварин

Спеціальність 6.110.101 – “Ветеринарна медицина” для ОКР “Бакалавр”

Штучне осіменіння нині є основним методом відтворення сільськогосподарських тварин у господарствах. Воно проводиться з метою інтенсивного використання цінних племінних плідників для масового поліпшення породних та підвищення продуктивних якостей тварин.

Складовою частиною навчального плану підготовки лікаря ветеринарної медицини є навчальна практика зі штучного осіменіння. Вона проводиться на третьому курсі в обсязі 36 годин (6 робочих днів) на академічну групу. Навчальну практику з штучного осіменіння кафедра проводить у ВП НУБіП України „Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка”, база якого відповідає профілю напряму спеціальності, там створені усі необхідні умови для проведення практики.

Мета практики

Мета навчальної практики – закріплення та поглиблення знань теоретичного матеріалу та вироблення певних практичних навичок із штучного осіменіння в умовах виробництва, освоєння сучасних методів його організації, формування у студентів умінь і навичок з даної дисципліни та прийняття самостійних виробничих рішень.

Завдання практики

Реалізація даної мети передбачає виконання кожним студентом або бригадою тем і завдань, які виносяться на період навчальної практики.

Основними завданнями навчальної практики з дисципліни „Біотехнологія відтворення тварин” є :

- набути навичок підходу до тварин у стані статевого збудження та їх фіксація в спеціальних станках;
- оволодіння методикою складання та підготовки штучної вагіни до взяття сперми від плідників та засвоєння техніки взяття сперми у бугаїв-плідників;
- оволодіння методами виявлення тварин в охоті, визначення оптимального часу осіменіння та оволодіння сучасними методами штучного осіменіння сільськогосподарських тварин та трансплантації ембріонів у корів;
- навчитися готувати матеріали, інструменти і розчини, що використовуються при штучному осіменінні сільськогосподарських тварин;
- визначати якість отриманого еякуляту;
- ознайомитися з документацією, яка є на пункті штучного осіменіння.

Завдання виконуються за методами, що викладені у підручниках та методичних розробках з штучного осіменіння тварин.

1. В.А. Яблонський. Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. К.: Мета, 2002.
2. И.Ф. Заянчковский, И.В. Смирнов. Практикум по искусственному осеменению сельскохозяйственных животных. М.: 1975.
3. В.С. Шипилов, Г.В. Зверева и др. Практикум по искусственному осеменению сельскохозяйственных животных. М.:1988.

Керівництво практикою

Керівництво практикою проводять викладачі кафедри (два викладачі на одну академічну групу студентів). Основною формою організації студентів є бригада. Викладачі постійно стежать за дотриманням техніки безпеки при виконанні навчальних завдань та дають студентам необхідні консультації. В організації та керуванні навчальною практикою із штучного осіменіння беруть участь ветеринарні спеціалісти ВП НУБіП України „Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка”.

Організація та місце проведення практики

Організація і проведення навчальної практики зі штучного осіменіння здійснюється згідно з наказом по університету. Наказ на практику формується за поданням завідувача кафедри акушерства, гінекології та біотехніки відтворення тварин і обов’язково узгоджується з деканом ФВМ та навчальною частиною НУБіП України.

Проводиться навчальна практика студентів на базі навчально-дослідного господарства НАУ „Великоснітинське”.

До навчальної практики допускаються студенти, які прослухали курс лекцій та виконали лабораторні роботи в повному обсязі відповідно до навчальної програми із штучного осіменіння тварин.

На період проходження практики академічна група та викладачі поселяються в гуртожиток ВП НУБіП України „Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка”.

Після прибуття на базу навчальної практики інженер з охорони праці ВП НУБіП України „Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка” проводить інструктаж студентів з охорони праці.

Академічна група поділяється на п’ять бригад, призначаються бригадири. Кожна бригада під керівництвом викладача впродовж робочого дня виконує окреме завдання, що є частиною навчального плану практики.

Перед виконанням кожного завдання викладач перевіряє теоретичну готовність бригади. При невідповідності бригади – вона не допускається до виконання завдання.

За кожною бригадою для виконання програми навчальної практики закріплюється певна територія ферми та пункту штучного осіменіння, столи, інструменти, прилади, реактиви та тварини. Кожна бригада отримує у лаборанта кафедри за списком прилади, інструменти тощо, які необхідні для виконання завдання; по закінченню виконання завдання передає їх наступній бригаді, а після закінчення практики здає лаборанту кафедри.

Студенти, що проходять навчальну практику, несуть матеріальну відповідальність за пошкоджене майно в гуртожитку та навчальне майно лабораторії та кафедри, якщо воно пошкоджено навмисно або через недбале (неохайне) поводження.

Студенти групи проводять підготовку робочого місця для виконання певного навчального завдання.

Починаючи з першого дня практики, кожний студент веде щоденник навчальної практики, куди ретельно занотовує всю виконану роботу впродовж кожного дня практики. Звіт, підписаний і оцінений керівником практики, є загальною формою звітності студента за навчальну практику. Звіт повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та бути оформленим відповідно до вимог чинних нормативних актів.

Оцінка практики проводиться викладачами, що вели навчальну практику, за змістовністю, правдивістю та актуальністю у веденні робочого зошита, за сумлінністю у виконанні завдань та теоретичні знання з предмета.

Студенту, який частково або повністю не виконав програму практики з поважних причин, термін її виконання може бути перенесений на інший період.

Студенту, який не виконав програму практики повністю або частково без поважних причин, може бути надане право повторного проходження практичного навчання в інший час.

Студент, який не виконав програму практики і не атестований за її результатами, відраховується з числа студентів НУБіП України.

План навчальної практики

- Тема 1.** Виявлення самок у статевій охоті. Складання схеми гормональної підготовки донорів та реципієнтів до трансплантації ембріонів. Доставка тварин до пункту штучного осіменіння. Підготовка самок до осіменіння, а самців до взяття сперми.
- Тема 2.** Отримання сперми від плідників.
- Тема 3.** Візуальна та мікроскопічна оцінка отриманих еякулятів.
- Тема 4.** Мікроскопічна оцінка сперми плідників.
- Тема 5.** Підготовка робочого місця техніки штучного осіменіння та осіменіння самок сільськогосподарських тварин. Трансплантація ембріонів коровам.
- Тема 6.** Підведення підсумків проведеної практики з біотехнології відтворення тварин і проведення заліку.

Тема 1

Виявлення самок у статевій охоті.

Доставка тварин до пункту штучного осіменіння. Підготовка самок до осіменіння, а самців до взяття сперми

Мета завдання. Оволодіння клінічними методами виявлення самок різних видів сільськогосподарських тварин в охоті та складання схем гормональної підготовки донорів та реципієнтів до трансплантації ембріонів. Ознайомлення з технікою безпеки при доставці тварин на пункт штучного осіменіння та при взятті сперми від плідників і штучному осіменінні самок.

Забезпечення заняття: 4-5 мотузок; 2 відра; 2 тазики; ганчірки та щітки для миття тварин; 2–3 скребки; мило – 2шт.

Завдання 1. Виявлення тварин в охоті і доставка їх до пункту штучного осіменіння:

- а) збір анамнестичних даних, встановлення дати отелення;
- б) оволодіння методами виявлення самок в охоті;
- в) оволодіння методами фіксації тварин та технікою безпеки при їх доставці.

Завдання 2. Підготовка станків і тварин для штучного осіменіння:

- а) навчитися підготовлювати станки для штучного осіменіння тварин (миття та дезінфекція);
- б) оволодіння методами підготовки самок до штучного осіменіння.

Завдання 3. Санітарна обробка та фіксація самок при штучному осіменінні і їх повернення в приміщення після осіменіння:

- а) миття зовнішніх статевих органів самок і їх знезараження;
- б) фіксація самок під час штучного осіменіння;
- в) повернення самок після осіменіння в приміщення.

Завдання 4. Підготовка і доставка плідників для отримання сперми, надання допомоги при її отриманні і забезпечення пункту штучного осіменіння теплою водою:

- а) доставка плідників на пункт штучного осіменіння;
- б) миття та санітарна обробка плідників;

в) оволодіння методами фіксації плідників.

Завдання 5. Оформлення календаря техніки штучного осіменіння. Перевірка знань студентів і підсумки виконання завдань з теми 1.

Тема 2

Отримання сперми від плідників

Мета завдання. Вивчення будови і підготовки штучної вагіни до взяття сперми. Оволодіння методами отримання сперми від плідників.

Забезпечення заняття: корпус штучної вагіни – 3-4 шт.; гумові камери – 3-4 шт.; фіксаційні кільця – 9-12 шт.; спермоприймачі – 3-4 шт.; тримачі спермоприймачів – 3-4 шт.; краники – 3-4 шт.; вазелін – 300-500 г; ебонітові палички – 2-3 шт.; металева кружка – 1-2 шт.; лійка скляна або пластикова; тазик; йоржик; кальцинована сода або пральний порошок – 500 г; скарифікатор Г.К.Корчака; термометр; спиртові тампони; пінцет; гаряча та холодна вода.

Завдання 1. Складання та підготовка штучної вагіни до отримання сперми від плідника:

- а) вивчення будови штучної вагіни і методів отримання сперми;
- б) складання штучної вагіни;
- в) підготовка штучної вагіни до отримання сперми;

Завдання 2. Отримання сперми від плідників сільськогосподарських тварин:

- а) вивчення прийомів отримання сперми від плідників сільськогосподарських тварин;
- б) відпрацювання на фантомі-тренажері прийомів одержання сперми від плідників;
- в) отримання сперми від бугая на штучну вагіну.

Завдання 3. Оформлення записів у журналі використання бугаїв і взяття матеріалу із препуціального мішка:

- а) вивчення журналу обліку використання бугаїв і його заповнення;
- б) ознайомлення з будовою скарифікатора Г.К.Корчака;
- в) оволодіння методом взяття бактеріологічного матеріалу із препуціального мішка.

Перевірка та оцінка знань студентів і підсумки виконання завдань з теми 2.

Тема 3

Візуальна та мікроскопічна оцінка отриманих еякулятів за густиною, активністю та концентрацією

Мета завдання. Навчитися проводити загальну санітарну оцінку отриманих еякулятів. Оволодіти методами оцінки сперми за густиною, активністю та концентрацією спермій.

Забезпечення заняття: свіжоотримана сперма; спермоприймачі; градуйовані піпетки; мірні циліндри; марлеві серветки; скляні палички; ватні спиртові тампони; столик Морозова або електричний столик; мікроскоп; камера Горяєва; оптичні стандарти; 3%-й розчин кухонної солі; еритроцитарні та лейкоцитарні меланжери; предметні та накривні скельця; флакончики з-під антибіотиків; вата біла; гаряча та холодна вода; рушники; 2,9%-й розчин натрію цитрату.

Завдання 1. Загальна санітарна оцінка отриманих еякулятів:

- а) засвоїти зміст санітарної оцінки сперми;
- б) оволодіти методами визначення об'єму сперми, її кольору, запаху та консистенції.

Завдання 2. Візуальна оцінка за густиною та активністю нерозбавленої сперми:

- а) навчитись правильно готувати препарат "роздавлена крапля";
- б) оволодіти методикою визначення густини та активності спермій у спермі.

Завдання 3. Визначення концентрації спермій у спермі:

- а) вивчити методи визначення концентрації спермій у спермі;
- б) оволодіти методикою визначення концентрації спермій за допомогою камери Горяєва.

Завдання 4. Мікроскопічне дослідження зішкребів із препуціального мішка бугаїв-плідників та проведення записів у ордері на сперму, яка відправляється з племоб'єднання до лабораторії:

- а) оволодіти методикою одержання зішкребів із препуціального мішка бугаїв-плідників за допомогою скарифікатора Корчака.
- б) навчитися проводити дослідження зішкребів із препуціального мішка під мікроскопом;
- в) ознайомитися з ордером на сперму, що відправляється та провести в ньому записи.

Перевірка та оцінка знань студентів і підсумки виконання завдань з теми 3.

Тема 4.

Мікроскопічна оцінка сперми плідників з визначенням відсотків живих і патологічних форм спермій та впливу на них факторів довкілля.

Мета завдання. Оволодіння методиками визначення відсотка живих та патологічних форм спермій. Навчитися визначати інтенсивність дихання та вплив на спермій фізичних та хімічних факторів.

Забезпечення заняття: предметні і накривні скельця; шліфувальне скельце; 5%-й водний розчин еозину, виготовлений на 3%-му розчині натрію цитрату; 1%-й розчин метиленової синьки; 2,9%-й розчин натрію цитрату; 96%-й етиловий спирт; 5%-й спиртовий розчин йоду; 2-3 мікроскопи; катетери для визначення інтенсивності дихання спермій; скляні палички; 2 кювети; 2 піпетки; дистильована вода; столик Морозова; біла вата; тепла вода; кальцинована сода; мило; рушник.

Завдання 1. Визначення відсотка патологічних і незрілих форм спермій в отриманій спермі:

- а) вивчити причини появи патологічних і незрілих форм спермій;
- б) навчитися робити мазки і визначати відсоток патологічних і незрілих форм спермій у спермі.

Завдання 2. Визначення відсотка живих і мертвих форм спермій:

- а) навчитися виготовляти тонкі мазки і їх фарбувати;
- б) визначити процент живих і мертвих форм спермій.

Завдання 3. Визначення інтенсивності дихання спермій за швидкістю знебарвлення метиленової синьки:

- а) оволодіти методикою визначення інтенсивності дихання спермійв;
- б) провести визначення інтенсивності дихання спермійв у спермі.

Завдання 4. Вивчення впливу на спермійв світла, низької і високої температури, різних хімічних речовин:

- а) вивчити дію на спермійв низької і високої температури, дистильованої води, розчину натрію цитрату, етилового спирту і парів йоду;
- б) провести експериментальні дослідження згідно із завданням і записати отримані результати.

Завдання 5. Визначення виживання спермійв у отриманій спермі:

- а) оволодіти методикою визначення абсолютного виживання спермійв.
- б) визначити показник абсолютного виживання спермійв у спермі.

Перевірка та оцінка знань студентів і підсумки виконання завдань з теми 4.

Тема 5

Підготовка робочого місця техніка штучного осіменіння та осіменіння самок сільськогосподарських тварин.

Мета завдання. Навчитися готувати розчини та матеріали на робочому місці техніка штучного осіменіння та оволодіти методами штучного осіменіння сільськогосподарських тварин та трансплантацією ембріонів коровам.

Забезпечення заняття: натрію бікарбонат; натрію хлорид; кальцинована сода; натрію цитрат; фурацилін; етиловий спирт; вата; піхвові дзеркала; разові поліетиленові рукавички; шприц-катетер; мікрошприц-катетер; ПОС-5; УЗК-5; ебонітовий катетер; гумовий катетер Іванова; бинт; гумова трубка; кружка Есмарха; 2 мотузки; піпетки; ампули; полістиролові катетери; дистильована вода; посуд для розчинів; ваги з наважками; фільтрувальний папір; скляні палички.

Завдання 1. Підготовка робочого місця техніка штучного осіменіння і приготування розчинів:

- а) навчитися готувати робоче місце техніка штучного осіменіння;
- б) приготувати спиртові тампони;
- в) приготувати 1%-й розчин натрію бікарбонату ; 0,9%-й розчин кухонної солі; 2%-й розчин кальцинованої соди; 2,9%-й розчин натрію цитрату; розчин фурациліну 1 : 5000; 70%-й етиловий спирт.

Завдання 2. Вивчення інструментів, матеріалів, що використовуються при штучному осіменінні корів і телиць:

- а) вивчити методи штучного осіменіння самок сільськогосподарських тварин;
- б) відпрацювання методів штучного осіменіння корів (мано-цервікальним, візо-цервікальним, ректо-цервікальним та епі-цервікальним);

Завдання 3. Вивчення способів осіменіння та інструментів і матеріалів, що використовуються при штучному осіменінні овець, кобил і свиней.

Перевірка та оцінка знань студентів і підсумки виконання завдань з теми 5.

Тема 6

Підведення підсумків проведеної навчальної практики з біотехнології відтворення і проведення заліку.

ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ “ВЕТЕРИНАРНЕ АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ”

ВСТУП

Ветеринарне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння с.-г. тварин є однією з провідних клініко-біологічних дисциплін, яка висвітлює питання фізіології та патології розмноження.

Складовою частиною навчального плану підготовки лікаря ветеринарної медицини є навчальна практика з ветеринарного акушерства та гінекології. Вона проводиться на 4 курсі в обсязі 36 годин (6 робочих днів) на академічну групу.

Багаторічний досвід кафедри акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин свідчить, що навчальну практику слід пов'язувати з виробничою діяльністю ветеринарної служби і найбільш доцільно проводити в навчально-дослідних господарствах Національного аграрного університету, на базових філіалах кафедри. При цьому режим роботи студентів визначає викладач, пов'язуючи його з розпорядком дня тваринницької ферми, який має місце у господарстві.

План навчальної практики і умови її проведення погоджуються з головним лікарем ветеринарної медицини господарства перед навчальною практикою, затверджується завідувачем кафедри і деканатом факультету.

Мета і завдання практики

Головна мета навчальної практики – закріпити знання, отримані студентами протягом теоретичного курсу навчання з ветеринарного акушерства та гінекології, набуття практичних навиків в умовах виробництва з питань організації і проведення заходів з профілактики і лікування акушерсько-гінекологічних захворювань, хвороб молочної залози і новонароджених тварин, діагностики вагітності і неплідності, проведення заходів з профілактики і ліквідації неплідності, формою організації акушерсько-гінекологічної диспансеризації і методикою аналізу економічних збитків від неплідності.

Реалізація даної мети передбачає послідовне виконання кожним студентом або бригадою тем і завдань, які виносяться на період навчальної практики. Академічна група поділяється на 6 бригад, а кожна тема включає 5 завдань, які послідовно виконуються кожним студентом. Обов'язковим для зарахування матеріалів практики для бригади є заповнення журналу акушерсько-гінекологічної диспансеризації, робочої відомості клінічного дослідження молочної залози та лабораторного дослідження молока, робочої відомості клініко-гінекологічного дослідження корів.

Під час навчальної практики кожен студент проводить курацію однієї хворої тварини, з метою виконання курсової роботи.

ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

ТЕМА 1. Діагностика вагітності с. -г. тварин. Хвороби вагітних, їх діагностика, лікування та профілактика.

ТЕМА 2. Роди і післяродовий період. Хвороби новонароджених.

ТЕМА 3. Патологія родів та післяродового періоду.

ТЕМА 4. Хвороби та функціональні розлади молочної залози.

ТЕМА 5. Гінекологічні захворювання.

ТЕМА 6. Аналіз та захист матеріалів практики.

ТЕМА 1

Діагностика вагітності с. - і. тварин. Хвороби вагітних, їх діагностика, лікування та профілактика.

Мета завдання. Оволодіння методами клінічного і лабораторного дослідження вагітності. Аналіз повноцінності раціону для вагітних тварин та корів в запуску, захворювання корів в сухостійний період.

Забезпечення заняття: фартух акушерський, поліетиленові рукавиці, відра, мило, рушники, 0,5% водний розчин аміаку, спиртовий розчин йоду, прямі і зігнуті ножищ, піхвове дзеркало, флакони з під антибіотиків, пробірки бактеріологічні, спиртівки, робочий розчин мідного купоросу з питомою вагою 1,008, 25%-ний розчин NaOH, предметні скельця, мікроскоп, гематоксилін-еозин, 3%-ний розчин гідропериту, концентрована соляна кислота, 1%-ний розчин фенілгідразину, спирт 96 градусів.

Завдання 1. Клініко-гінекологічне дослідження однієї групи тварин (закріпленої за оператором машинного доїння) з метою діагностики стану статевого апарату:

- а) анамнестичні дані, дата отелу і перебіг післяродового періоду, кількість осіменінь, дата останнього осіменіння;
- б) методика фіксації тварин під час клініко-гінекологічних досліджень;
- в) зовнішнє дослідження (огляд, пальпація, аускультация);
- г) внутрішнє дослідження (вагінальне, ректальне);
- д) оформлення робочої відомості та журналу акушерсько-гінекологічної диспансеризації.

Завдання 2. Лабораторна діагностика вагітності у тварин тієї ж групи:

- а) визначення питомої ваги цервікального слизу;
- б) проба по Ю. Катеринову;
- в) мікроскопія мазків цервікального слизу;
- г) реакція Буркіна.

Завдання 3. Аналіз хвороб вагітних тварин (однієї групи) за попередні 2,5 міс. та на час їх дослідження:

- а) аборти та їх причина.
- б) порушення обміну речовин у корів в сухостійний період (остеомаляція, експрес аналіз ацетону в сечі, передродові набряки та залежування);
- в) захворювання шлунково-кишкового тракту та кінцівок (анамнестичні дані за попередні 2,5 міс.).

Завдання 4. Лікування та профілактика хвороб вагітних тварин:

- а) анамнестичні дані па хвору тварину;
- б) загальні та спеціальна дослідження;
- в) розроблення схеми лікування та рекомендацій щодо профілактики. Оформлення академічної історії хвороби.

Завдання 5. Аналіз повноцінності раціону корів в запуску:

- а) вияснити результати дослідження кормів на поживність, де і які корми досліджувались останній раз, як часто практикуються їх дослідження;
- б) забезпеченість раціонів вітамінами, макро-, мікроелементами (які підкормки вводяться в раціон сухостійним коровам, як. проводиться вітамінна обробка тварин та ін.);
- в) закріплення тематично хворих тварин за студентами для виконання курсових робіт.

Перевірка знань студентів, підведення підсумків виконання завдань з теми 1.

ТЕМА 2

Роди і післяродовий період. Хвороби новонароджених.

Мета заняття. Вивчити фізіологію родового процесу і післяродового періоду в динаміці часу, вміти визначити передвісники родів, стадії перебігу родів, їх тривалість. Оволодіти методами контролю за перебігом післяродового періоду.

Забезпечення занять: спиртовий розчин йоду, ножиці, фарба Романовського-Гімза, предметні скельця, мікроскопи, 10% розчин формаліну, лічильні камери Горяєва, розчин Тюрка, акушерські інструменти.

Завдання 1. Спостереження за перебігом родів і надання допомоги породілі і плоду:

- а) передвісники родів;
- б) стадії родів, перейми і потуги, їх тривалість у різних видів тварин;
- в) допомога і догляд за матір'ю і плодом після родів.

Завдання 2. Фізіологія післяродового періоду:

а) інволюційні процеси в статевих органах (піхва, матка, середні маткові артерії, крижово-сідничні зв'язки);

б) лохії, як матеріал для контролю за перебігом післяродового періоду (консистенція, колір, запах, мікроскопія мазків лохій, відбір проб метроаспірату для бактеріологічного дослідження з 1-ї по 14-ту добу);

в) лабораторне дослідження гомеостазу породілі (морфологічні та біохімічні дослідження крові тощо).

Завдання 3. Організація і використання родильних приміщень і профілакторіїв в господарстві:

- а) підготовка породілі, інструментів та руки акушера;
- б) дослідження розміщення плода відносно родових шляхів матері з визначенням акушерських термінів;
- в) фіксація окремих частин тіла плоду і надання рододопомоги.

Завдання 4. Клінічне дослідження новонароджених та надання їм допомоги:

- а) надання допомоги при кровотечі із судин кукси пупка;
- б) надання допомоги при запаленні пупка, нориці урахуса;
- в) аналіз народженості телят гіпотрофіків за попередні 2,5 міс. (з 1.01.200_р.) і під час проходження практики.

Завдання 5. Взаємозв'язок молочної залози і сталевої системи:

- а) клінічне і лабораторне дослідження молочної залози (огляд, пальпація, діагностичні тести на мастит);
- б) (оформлення робочих відомостей, журналу акушерако-гінекологічної диспансеризації, академічних історій хвороб)
- в) розгляд історії хвороби з діагнозом "Фізіологічні роди".

Перевірка знань студентів, підведення підсумків виконання завдань з теми 2.

ТЕМА 3

Патологія родів та післяродового періоду

Мета заняття. Оволодіти діагностикою родових ускладнень у породіль та методами надання рододопомоги при патологічних родах. Виявити тварин з патологією післяродового періоду, провести диференціацію і лікування.

Забезпечення занять: акушерські інструменти, 1%-ий розчин оцтової кислоти, 20%-ий розчин три хлороцтової кислоти, паперові фільтри, азотна кислота, 33%-ий розчин

їдкого натрію, спиртівка, пробки, фізіологічний розчин, шприци: 5, 10 та 20 мл, гормональні, нейротропні препарати, антибіотики, сульфаніламідні препарати, готові комплексні препарати антибіотиків і сульфаніламідів (порошки, капсули, емульсії, супозиторії, суспензії та ін.), 0,5%, 1 та 10%-ий розчин новокаїну, іхтіол, АСД-ф2, камфорна сироватка за І.І. Кадикомим, М.В. Плахотіним.

Завдання 1. Вивчити причини патології родів:

- а) визначити фізіологічний стан організму матері (слабкі перейми і потуги, вузкість родових шляхів і ін.);
- б) аномалії в розвитку та розміщенні плоду (виродки, визначення неправильних взаємовідношень плоду і родових шляхів);
- в) розробити заходи щодо профілактики патологічних родів в господарстві.

Завдання 2. Діагностика паталогічних родів і методи надання допомоги при цьому:

- а) клініко-акушерські та інші (при необхідності) дослідження породілі і постановка діагнозу;
- б) основні принципи надання рододопомоги, складання плану роботи в залежності від діагнозу;
- в) надання допомоги породілі з метою профілактики післяродових ускладнень.

Завдання 3. Затримання плідних оболонок:

- а) анамнестичні дані за породілю;
- б) надання допомоги та профілактика післяродового ускладнення – метриту;
- в) курація хворої тварини на протязі навчальної практики.

Завдання 4. Діагностика, диференціальна діагностика та лікування хворих тварин з післяродовою патологією:

- а) анамнестичні дані за породілю;
- б) клініко-акушерські та спеціальні дослідження хворої тварини;
- в) схеми і методи лікування, курація хворої тварини на протязі навчальної практики.

Завдання 5. Аналіз факторів, які спричиняють ускладнення післяродового періоду:

- а) облік патології післяродового періоду за попередній рік;
- б) заходи запобігання захворювання тварин, яке виникає під час родів і в післяродовий період;
- в) організація контролю за перебігом післяродового періоду у корів (рекомендації господарству).

Перевірка знань студентів, підведення підсумків виконання завдань з теми 3

ТЕМА 4

Хвороби та функціональні розлади молочної залози у корів.

Мета заняття. Засвоїти методику клінічного дослідження молочної залози і лабораторного аналізу молока із здорових та секрету із хворих чвертей. Оволодіти методами диференційної діагностики та лікування хвороб молочної залози.

Забезпечення занять: термометри, шприци 5, 10, 20 мл, ін'єкційні голки, 5% розчин димастину, 2%, 10%-ний розчин мастидину, 1%-ний розчин метиленової синьки, 0,2%-ний водно-спиртовий розчин бромтимолблау, 4% розчин NaOH, молочні катетери різних діаметрів, молочно-контрольні пластини, індикаторні картки, розчин розолової кислоти, антибіотики, сульфаніламід. мастисан А, В, Е, мастицид, мастикур. Біцилін-3, 5, ізотонічний розчин натрію хлориду, окситоцин, пітуїтрин, іхтіолова мазь, цинкова мазь, 2%-ний спиртовий розчин йоду, 40%-ий розчин глюкози, 10%-ий розчин кальцію хлориду та глюконату кальцію, розчин новокаїну, шприц Жане.

Завдання 1. Оволодіти методами діагностики захворювань молочної залози:

- а) анамнестичні дані та клінічне дослідження молочної залози (огляд, пальпація та ін.);

- б) лабораторне дослідження молока (бром тимолова проба, проба Уайтсайда, визначення кількості лейкоцитів, димастинова і мастидинова проба);
- в) диференційна діагностика захворювань молочної залози.

Завдання 2. Методи і схеми лікування хворих корів на мастит:

- а) етіотропна терапія,
- б) патогенетична терапія (блокади за Башкіровим, Магдою, Логвинов);
- в) курація хворих тварин.

Завдання 3.. Методи і прийоми лікування інших хвороб молочної залози:

- а) виявлення тварин з наслідками маститу (індустрія, агалактія, гіпогалактія, атрофія вим'я);
- б) рани молочної залози, травми вим'я, нориці цистерн і дійок;
- в) звуження дійкового каналу, лакторез, папілома дійок, молочні камені.

Завдання 4. Вивчити стан поширення у господарстві маститів, їх причини, перебіг та ефективність лікування:

- а) аналіз умов утримання, годівлі і експлуатації молочного поголів'я;
- б) спосіб доїння тварин, тип доїльних машин, підготовка тварин та апаратів до доїння, режим доїння та догляд за апаратурою;
- в) статистичні дані щодо захворюваності маститом корів за попередній рік, частота проведення діагностичних досліджень на субклінічні форми маститу.

Завдання 5. Розробіть заходи щодо профілактики захворювань молочної залози у корів.

Перевірка знань студентів, підведення підсумків виконання завдань з теми 4.

ТЕМА 5

Гінекологічні хвороби.

Мета завдання. Оволодіти методами діагностики, диференційної діагностики, лікування та профілактики захворювань і функціональних розладів статевого апарату самок.

Забезпечення занять: поліетиленові рукавиці, мило, рушник, відра, розчин аміаку, фарба Романовського-Гімза, предметні скельця, 20%-ний розчин натру їдкого, 0,5%-ний розчин свинцю оцтово-кислого, спиртівки, гормональні, нейротропні препарати, простогландини, тканинні препарати.

Завдання 1. Аналіз фактичного стану відтворення худоби у господарстві за попередній рік 31.12.200__р.:

- а) оформлення кожною бригадою журналу акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів;
- б) закріплення хворих тварин для курації.

Завдання 2. Діагностика захворювань і функціональних розладів статевого апарату корів:

- а) анамнестичні дані;
- б) лабораторні дослідження;
- в) клініко-гінекологічне дослідження.

Завдання 3. Лікування хвороб і функціональних розладів статевого апарату корів:

- а) хвороби передвер'я, піхви та шийки матки;
- б) хвороби матки, яєчників;
- в) функціональні розлади яєчників.

Завдання 4. Методика визначення збитків від неплідності та розробка профілактичних заходів:

- а) метод Л. Г. Суботіної;
- б) метод Г. В. Зверєвої та ін.;
- в) метод каф. організації, економіки та маркетингу у ветеринарній медицині НАУ.

Завдання 5. Діагностика захворювань і функціональних розладів статевого апарату самців.

Перевірка знань студентів, підведення підсумків виконання завдань з теми 5.

ТЕМА 6

Захист документації за навчальну практику, оформлення підсумкового акту за розрахунками виконаної роботи в господарстві.